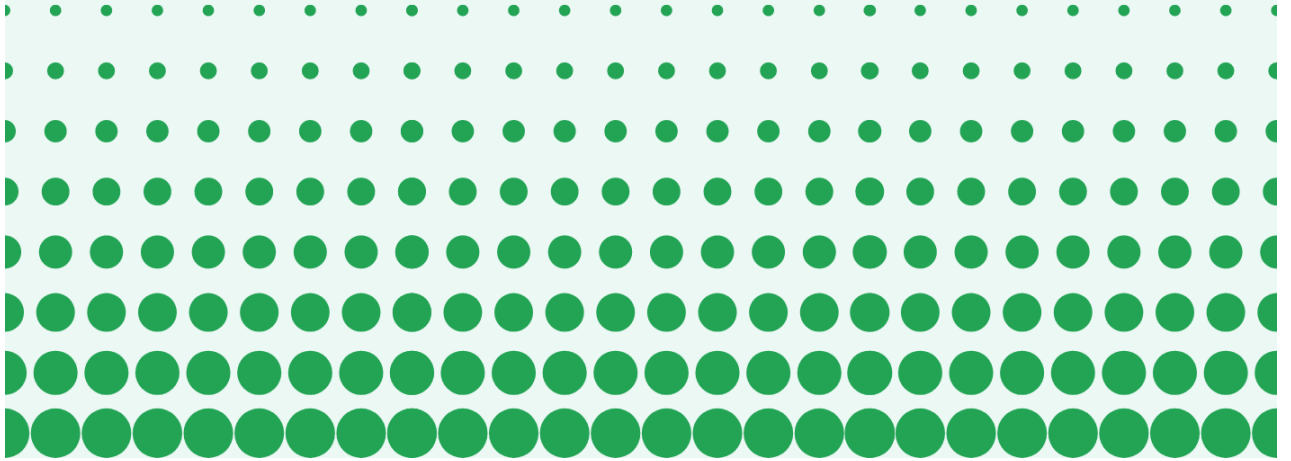

KIRŞEHİR TİCARET ve SANAYİ ODASI

KIRŞEHİR EKONOMİ RAPORU 2022

İçindekiler

ÖNSÖZ.....	
DÜNYA EKONOMİSİNE GENEL BAKIŞ	
TÜRKİYE EKONOMİSİNE GENEL BAKIŞ	
KIRŞEHİR EKONOMİSİNE GENEL BAKIŞ.....	
Demografik Yapı ve Sosyal Kalkınma	
Eğitim	
Sağlık	
Turizm	
Finansal Göstergeler	
Tarım ve Hayvancılık	
RAKAMLARLA KIRŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI.....	
KAYNAKÇA.....	

ÖNSÖZ

2022 yılı Türkiye ekonomisi, yüzde 5,6, 2022'nin son çeyreğinde de yüzde 3,5 büyüme kaydetti. Üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH, 2022'de bir önceki yıla göre yüzde 107 artarak 15 trilyon 6 milyar 574 milyon lira olarak gerçekleşti. Dünya ekonomilerinde genel bir durgunluk yaşanırken Türkiye ekonomisinin büyümesi dikkat çekici olarak değerlendirilmektedir. Bu ekonomik büyümenin bölgemiz ve şehrimize de yansımalarının uğraşı içerisinde 2022 yılını geride bırakmış bulunmaktayız.

Kırşehir Ticaret ve Sanayi Odası, yüzyılı aşkın süredir, şehrin kalkınması ve ekonomik büyüme için canla başla mücadele etmektedir. Kırşehir'in göç veren bir şehir değil göç alan bir şehir olması ve Türk tarihinde yetiştirdiği, Ahi Evran Veli, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, Şeyh Edebali, Aşık Paşa ve Ahmedî Gülşehri gibi fikir ve düşünce insanların mirasına yakışı şekilde kadim bir şehir olarak tekrar tanıtılması ve yükselmesi için Oda olarak elimizden gelen gayreti göstermenin çabası içerisindeyiz.

Karşılaşılan yatırım ve ulaşım sorunlarına rağmen (hava yolu, demir yolu) şehrimize yeni yatırımcıların gelmesi ve şehrimizde mevcut yatırımcı sayılarının artırılması ve mevduatların yatırıma dönüştürülmesi için teşvik ve yönlendirme çalışmalarımız bütün hızı ile devam etmektedir. İl ekonomisini canlandırmak için eğitim ve projelerimiz yoğun bir şekilde devam etmektedir.

Küresel ve bölgesel ekonomik gelişmeler ışığında Kırşehir ekonomisi takip edilmekte ve neler yapılabileceği hususunda çalışmalar periyodik olarak devam etmektedir. Amacımız şehrimizin ekonomik, sosyal ve kültürel olarak cazibe merkezi olmasını sağlayabilmek ve bunu kalıcı hale getirebilmektir. Bu vizyon doğrultusunda kamu ve özel sektör paydaşlarımızla yoğun işbirliği içerisinde çalışmalarımız titizlikle devam etmektedir.

2022 Kırşehir Ekonomik Raporu, Dünya'da, ülkemizde ve Kırşehir'de yaşanan gelişmeleri ele almaktadır. Bu raporun hazırlanmasına katkı sağlayan bütün arkadaşlarıma teşekkür eder, cumhuriyetimizin 100. Yılı olan 2023 yılının ülkemiz ve şehrimiz için hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Mustafa YILMAZ
Yönetim Kurulu Başkanı

DÜNYA EKONOMİSİNE GENEL BAKIŞ

2022 dünya ekonomisine bakıldığında, yükselen enflasyon, sıkılaştan finansal koşullar, devam eden Rusya-Ukrayna savaşı ve Çin'de yeniden artış gösteren Kovid-19 vakaları gibi zorluklar, 2022 yılının üçüncü çeyreğinde küresel ekonomik görünümü baskılamayı sürdürmüştür. Özellikle Rusya-Ukrayna savaşının devamı bölgesel tedarik zincirlerinde bozulmalara ve enerji fiyatlarının yükselerek girdi maliyetlerinin artmasına neden olmuştur. Salgının olumsuz etkileri çoğu ülkede hafiflemiş olsa da özellikle Çin'de ekonomik aktiviteyi bozulmaya devam etmiştir. Sonuç olarak, küresel iktisadi faaliyet beklenenden daha sert bir şekilde yavaşlamaktadır. Öngörülen yavaşlamanın ABD ve Avrupa ekonomileri öncülüğünde gerçekleşmesi beklenmektedir. Bununla birlikte, çoğu ülkenin öngörülenden daha olumlu bir gerçekleşme sergileyen ikinci çeyrek büyüme performansı nedeniyle Avro Bölgesinin 2022 yılı büyüme tahmini ılımlı ölçüde yukarı yönlü revize edilmiştir. Gelişmiş ülke ekonomilerinde büyümenin yavaşlaması ile ithalat talebinin azalması, Avrupa'da Rusya- Ukrayna savaşıyla beraber enerji fiyatlarının yükselmesi, ABD'de uygulanan daraltıcı para politikaları, Çin'de zayıf dış taleple birlikte Kovid-19 salgınıyla mücadeleden kaynaklı üretimin kesintiye uğraması gibi nedenlerle küresel ticarete zayıflama beklenmektedir. Emtia fiyatlarındaki artış ve enerji şokları 2022 yılında da küresel ticaretin yönünü belirlemeye devam edecektir. Uluslararası kuruluşların raporlarında, 2022 yılı üçüncü çeyreğinde küresel düzeyde işgücü piyasasının toparlanma eğilimi göstererek işsizlik oranlarının salgın öncesi döneme yakınsadığı ifade edilse de önümüzdeki döneme dair risklerin varlığıyla birlikte işsizliğin tekrardan artış eğilimine girebileceği vurgulanmaktadır. Küresel işgücü piyasası üzerindeki risklere bakıldığında, artan enflasyonist baskılar, küresel ölçekte yavaşlayan ekonomiler ve yaygınlaşan resesyon endişeleri ile jeopolitik gerginliklerin varlığını koruduğu görülmektedir. Rusya'nın Ukrayna'yı işgaliyle arz kısıtlarının ön plana çıktığı dünya enerji ve gıda emtia fiyatlarında yaşanan tarihi yüksek seyrin Karadeniz Tahıl Koridoru Anlaşmasıyla kısmen durulması, küresel ölçekte artan resesyon endişeleri ve yeni Kovid-19 kısıtlama haberlerinin talebi baskılaması, 2022 yılının üçüncü çeyreğinde temel emtia fiyatlarındaki görünümü belirleyen faktörler olmuştur. Bu dönemde emtia fiyatları halen salgın öncesi dönemin üzerinde seyrederken, Rusya-Ukrayna savaşı öncesi seviyenin altına inmiştir. Ham petrol fiyatlarında, 2022 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 44,8 oranında artış kaydedilmiştir. Bununla birlikte petrol üretiminin 2022 yılı Ağustos ayında hızlı bir şekilde yükselmesiyle son dönemlerin aksine fiyatlarda hızlı bir düşüş meydana gelmiştir. 29 Ağustos ile 1 Eylül 2022 tarihleri arasında geçen sürede Brent petrol fiyatları yaklaşık 13 dolar değer kaybederken, WTI fiyatlarında 10 dolarlık değer kaybı görülmüştür. ABD'de manşet enflasyonun gerilemesine ve Asya-Pasifik Bölgesinin güçlü performansına bağlı olarak, küresel sermaye piyasalarında sınırlı

bir toparlanma eğilimi gözlenmektedir. Küresel ölçekte artan politika faizleri, sermaye piyasalarına yönelik ilgiyi tüm yıl boyunca baskılamış ve artan jeopolitik riskler, yatırımcı iştahını keskin biçimde azaltmıştır. 4 Gelişmiş ülkeler açısından ekonomik aktivitenin hız kaybetmeye başlaması ve faiz oranlarında gözlenen artış, Küresel Borç/GSYH oranlarında önümüzdeki dönemde artış olacağına işaret etmektedir. Küresel makroekonomik risklerin arttığı bir dönemde, jeopolitik risklerdeki yükselmenin yanında gelişmekte olan ekonomilerdeki faiz artırımları, YPE bono endeksi spreadlerinin dalgalanmasına ve bono endekslerinin güç kaybetmesine yol açmaktadır. Özellikle ABD Merkez Bankası Fed'in faiz artışları bu piyasa getirilerini olumsuz yönde etkilemektedir. 2022 yılının üçüncü çeyreğinde dünya ekonomisi üzerindeki riskler kısmen dizginlenmiş olsa da küresel ölçekte merkez bankalarının finansal koşulları sıkılaştırmalarının enflasyonu dizginlemede ne derece etkin olacağı ve parasal sıkılaştırmadaki dengenin nasıl kurulacağı önem arz etmektedir. Devam eden Rusya-Ukrayna savaşı, ABD-Çin eksenli ticaret gerilimler, küreselleşmeden çok kutuplu dünya düzenine geçiş süreci, enerji kaynaklarına erişim ve fiyatlandırma gibi iç içe geçmiş unsurlar belirsizlikleri artırmaktadır. Mevcut belirsizlik ortamının sürdürülebilirlik, çevre ve iklim değişikliği ile mücadele, arz güvenliği gibi konularda küresel düzeyde işbirliği olanaklarını güçleştirebilmektedir (sbb.gov.tr).

Küresel Büyüme

Küresel ekonomi 2022 yılının üçüncü çeyreğinde çeşitli güçlüklerle karşı karşıya kalmaya devam etmiştir. Yaşam pahalılığı, birçok ülkede sıkılaştıran finansal koşullar, devam eden Rusya-Ukrayna savaşı ve özellikle Çin'de yeniden yükselişe geçen Kovid-19 salgını gibi zorluklar küresel ekonomik görünümü baskılamayı sürdürmüştür. Kovid-19 salgınıyla ilgili mali destekler azalırken, enflasyon birkaç on yılın en yüksek seviyelerine ulaşarak küresel düzeyde para politikalarında sıkılaştırmaya ve hane halkının satın alma gücünde gerilemeye yol açmış, birçok düşük gelirli ülke derin mali zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Aynı zamanda, Rusya'nın Ukrayna'da devam eden savaşı bölgesel tedarik zincirlerinde bozulmalara ve enerji fiyatlarının yükselerek girdi maliyetlerinin artmasına neden olmuştur. Salgının olumsuz etkileri çoğu ülkede hafiflemiş görünse de özellikle Çin'de ekonomik aktiviteyi bozmaya devam etmektedir. Sonuç olarak, küresel iktisadi faaliyet beklenenden daha sert bir şekilde yavaşlamaktadır.

Dünya ekonomisinin yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2,9 oranında büyüme kaydetmiş olduğu tahmin edilmektedir¹. Bu dönemde gelişmiş ülkelerin ekonomileri yüzde 2,4 oranında, gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri ise yüzde 3,8 oranında büyümüştür. Ayrıca, gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde, mevsimsel etkilerden arındırılmış verilere göre toplam hasılanın büyüme hızı yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki

çeyreğe göre artmıştır.

Tablo 1: 2022 Yılı Üçüncü Çeyreğinde Seçilmiş Ülkelerin Büyüme Oranları (%)

	Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre büyüme	Bir önceki çeyreğe göre büyüme*
Dünya**	2,9	1,2
Gelişmiş Ülkeler**	2,4	0,5
ABD	2,1	0,8
Almanya	1,2	0,4
Birleşik Krallık	1,9	-0,3
Fransa	1,0	0,2
İtalya	2,4	0,5
İspanya	5,1	0,1
Japonya	1,8	-0,2
Güney Kore	3,1	0,3
Gelişmekte Olan Ülkeler**	3,8	2,6
Çin	3,9	3,9
Hindistan	6,3	0,8
Rusya	-3,7	-
Brezilya	3,6	0,4
Meksika	4,3	0,9
Endonezya	5,7	0,6
Türkiye	3,9	-0,1
Avro Bölgesi	2,3	0,3

Kaynak: Eurostat, OECD, ilgili ülkelerin istatistik kurumları

* Bir önceki çeyreğe göre büyüme oranı mevsimsel etkilerden arındırılmış GSYH'nın büyüme oranıdır.

** SBB tarafından hesaplanmıştır.

2022 yılı genelinde küresel ekonomik görünümün üç temel unsur etrafında şekillendiği görülmektedir. Bunlardan, gıda ve yakıt fiyatlarının yükselişinden kaynaklanan enflasyondaki artış başlıca unsurlar arasında sayılmaktadır. Gelişmiş ekonomilerde enflasyon 1982 yılından bu yana en yüksek oranına ulaşmış olup 2021 yılından bu yana beklenenden daha hızlı ve daha kalıcı bir şekilde artan küresel enflasyon merkez bankalarının sıkılaştırıcı para politikası uygulamalarını beraberinde getirmiştir. İktisadi faaliyet ve mali piyasalar, özellikle ABD'de konut piyasalarının soğumaya başladığına ve işgücü piyasalarında yavaşlayan ivmeye dair işaretlerle, sıkı parasal düzenlemelerin etkisini göstermektedir.

Rusya-Ukrayna savaşı ise küresel ekonominin istikrarına yönelik görünümü olumsuz etkileyen diğer bir önemli unsurdur. Savaş, Avrupa'daki yaşam maliyetlerini artıran ve iktisadi faaliyetleri kısıtlayan ciddi bir enerji krizine yol açmış ve Avrupa'da gaz fiyatları 2021 yılından bu yana dört kattan fazla artmıştır. Rusya tarafından arzın 2021 yılı seviyelerinin yüzde 20'sinden daha azına indirilmesi enerjiye erişim kısıtlanmıştır. Diğer taraftan, dünya gıda fiyatlarındaki artış eğilimi özellikle düşük gelirli ülkeler için ciddi zorluklara neden olmuş, Karadeniz Tahıl Koridoru Anlaşması tarihi fiyat artışlarının hız kesmesinde önemli bir etken olmuştur.

İktisadi faaliyetlerdeki yavaşlamanın belirginleşmesiyle 2022 yılı için gelişmiş ekonomilerin büyüme tahmini 0,1 puan aşağı yönlü revize edilerek yüzde 2,4 seviyesine gerilemiştir.

Öngörülen yavaşlama ve aşağı yönlü revizyonlar ABD ve Avrupa ekonomilerinde yoğunlaşmıştır. Hane halkının satın alma gücündeki aşınma ve para politikasındaki sıkılaştırmanın bir sonucu olarak özel tüketimin önemli ölçüde ivme kaybetmesinin etkisiyle 2022 yılının ikinci çeyreğinde beklenmedik bir ekonomik daralma kaydeden ABD'nin büyüme oranı tahmini Temmuz ayında yayımlanan Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'ndaki tahmine göre 0,7 puan aşağı yönlü revize edilmiştir. Avro Bölgesi'nde ise büyümedeki yavaşlamanın 2022 yılında ABD'dekinden daha az belirgin olmakla beraber 2023 yılında derinleşmesi beklenmektedir. Çoğu ülkenin öngörülenden daha olumlu bir görünüm sergileyen ikinci çeyrek büyüme performansı nedeniyle Avro Bölgesi'nin 2022 yılı büyüme oranı tahmini yüzde 0,5 puan yukarı yönlü revize edilmiştir. Yılın ilk yarısında turizm ve sanayi faaliyetlerindeki toparlanmayla beraber İtalya ve İspanya için büyüme tahminleri yükseltilmiştir. Diğer taraftan, Avrupa Merkez Bankası'nın politika faizlerini artırarak finansal koşulları sıkılaştırması ve Rus doğalgazının arzındaki kesintiden olumsuz etkilenen Almanya gibi ülkelerin etkisiyle Avro Bölgesi büyüme oranı tahmini, 2023 yılı için 0,7 puan aşağı yönlü revize edilerek yüzde 0,5 seviyesine indirilmiştir.

Küresel ticaret, Dünya Ticaret Örgütü (WTO) verilerine göre salgın öncesi seviyesini aşarak 2022 yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 20,3, 2022 yılının ikinci çeyreğinde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 17,1 oranında artmıştır. Dünya Ticaret Örgütü tahminlerine göre küresel mal ticaret hacminin 2022 yılı için yukarı yönlü güncellenerek bir önceki yıla göre yüzde 3,5 oranında artması beklenmektedir. 2023 yılı küresel ticaret hacmine dair DTÖ tahmini ise keskin bir şekilde aşağı yönlü güncellenerek yüzde 3,4 yerine yüzde 1 oranında artış olarak açıklanmıştır.

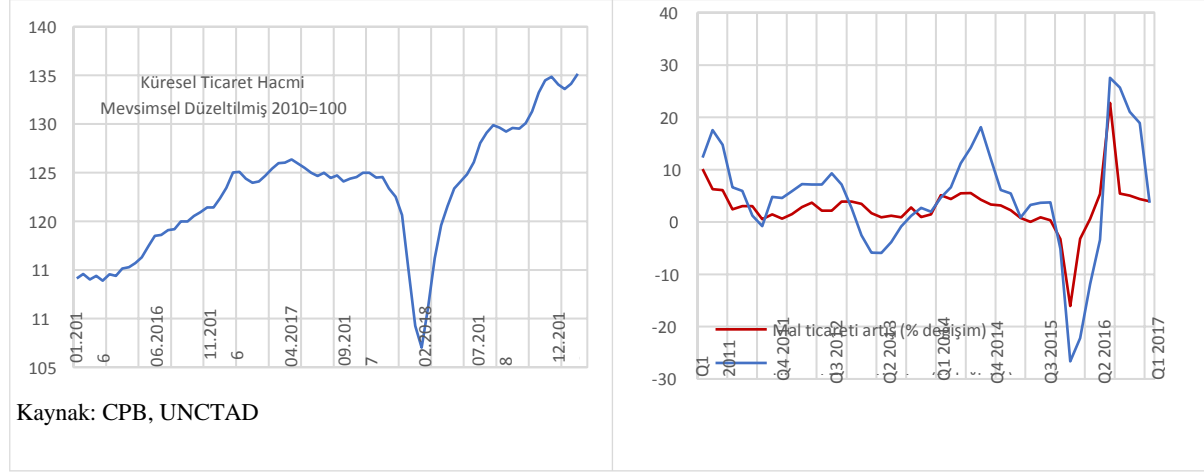
CPB (Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis) verilerine göre mevsimsel etkilerden arındırılmış küresel ticaret hacim endeksi 2022 yılının ilk çeyreğinde yavaşlamasına rağmen yılın ikinci çeyreğinde 135,2 ile rekor seviyelere ulaşmıştır.

UNCTAD verilerine göre ise 2021 yılının ilk yarısında güçlü seyreden mal ve hizmet ticaretindeki yukarı yönlü ivme, yılın üçüncü ve dördüncü çeyreğinde de devam etmiştir. 2022 yılının ikinci çeyreğinde ise mal ticareti bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3,9; hizmet ticareti ise yüzde 3,7 oranında artış göstermiştir. Böylece, mal ticareti artış oranı hizmet ticareti artış oranının üzerinde seyretmiştir.

IMF verilerine göre 2021 yılı genelinde küresel mal ve hizmet ticaretinde yüzde 10,1 oranında artış gerçekleşmiştir. Küresel mal ve hizmet ticareti tedarik zincirindeki sorunlar, doların diğer ülke paraları karşısında değerlenmesi ve küresel enflasyon artışı gibi nedenlerle küresel ticarete yavaşlama beklenmektedir. IMF'nin Ekim ayı Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'ndaki tahminlerine göre 2022 yılı için yüzde 4,3; 2023 yılı için 2,5 oranında küresel

mal ve hizmet ticaretinde artış beklenmektedir.

Grafik 1: Küresel Ticaret Hacmi ve Mal ve Hizmet Ticareti Artışı

Gelişmiş ülke ekonomilerinde büyümenin yavaşlaması ile birlikte ithalat talebinin azalması, Avrupa’da Rusya–Ukrayna savaşı nedeniyle enerji fiyatlarının yükselmesi, ABD’de uygulanan sıkılaştırıcı para politikaları, Çin’de zayıf dış taleple birlikte Kovid-19 salgınıyla mücadelelen kaynaklı üretimin kesintiye uğraması gibi nedenlerle küresel ticarete zayıflama beklenmektedir. Emtia fiyatlarındaki artış ve enerji şokları 2022 yılında da küresel ticaretin yönünü belirlemeye devam etmektedir. Dünya ticaretinin 2022'nin ikinci yarısında ivme kaybetmesi ve birden fazla şokun küresel ekonomi üzerinde baskı oluşturması nedeniyle 2023'te nispeten durgun seyretmesi beklenmektedir.

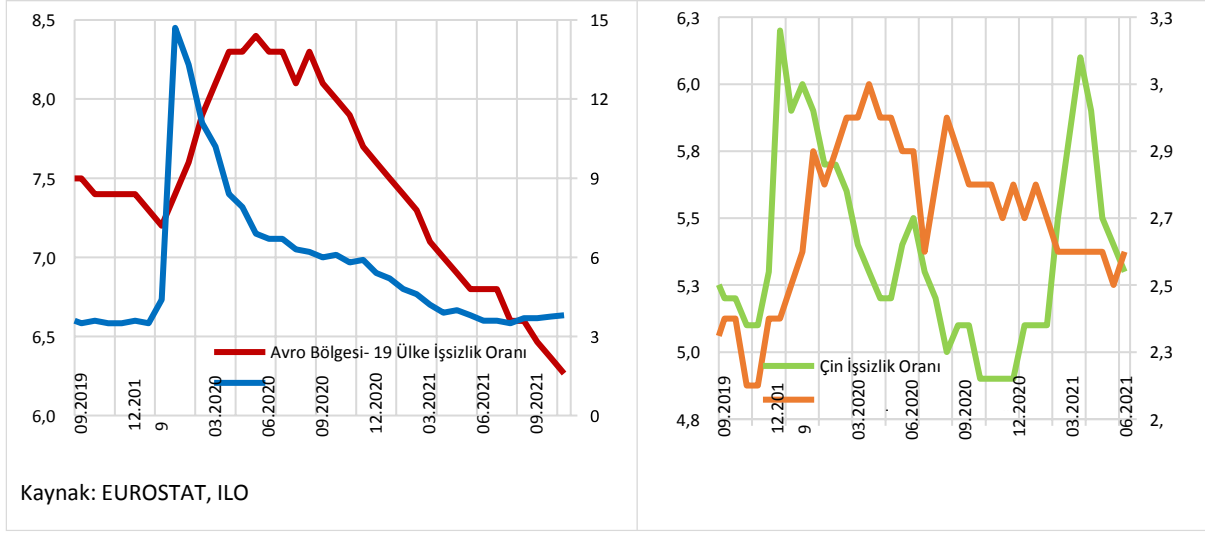
İşgücü

Uluslararası kuruluşların raporlarında genel olarak 2022 yılı üçüncü çeyreğinde işgücü piyasasının toparlanma eğilimi göstererek işsizlik oranlarının salgın öncesi döneme yakınsadığı belirtilmişse de önümüzdeki döneme ilişkin jeopolitik risklerin varlığını korumasıyla birlikte işsizlik oranlarının yeniden artış eğilimine girebileceğine değinilmiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından Ekim 2022’de yayımlanan raporda 2021 yılında hâlihazırda Kovid-19'a bağlı arz yönlü aksamalar ve karantina önlemlerinin kaldırılmasıyla artan talep nedeniyle yükselen enflasyonun, 2022 yılında hız kazandığı vurgulanmıştır. Buna ilave olarak, yüksek ve sürekli enflasyonun küresel düzeyde emek geliri üzerinde ciddi baskı oluşturduğu ve emeğin satın alma gücünün korunmasının zorlaştığı, bu durumun dünyada yoksulluk ve eşitsizlik riskini artırarak baskı oluşturduğu belirtilmiştir. 2020 yılının ilk yarısında birçok sektörün kısmen veya tamamen kapanması sonucunda ortaya çıkan ekonomik faaliyetlerdeki yavaşlama, küresel ölçekte işgücü piyasalarını derinden etkilemişti. 2022 yılı üçüncü çeyreğinde ise ekonomik

aktivitenin yeniden sağlanması etkisi ve ekonomilerde bir önceki yıla kıyasla toparlanmaların yaşanmasıyla işgücü piyasaları gerek talep gerekse arz yönlü olarak iyileşmiştir. Ancak, ILO raporuna göre işgücü piyasası üzerindeki riskler artan enflasyonist baskılar, küresel ölçekte yavaşlayan ekonomiler ve resesyon endişeleri ile jeopolitik risklerin varlığı gibi faktörlerle halen yüksek seviyede devam etmektedir.

Grafik 2: Seçilmiş Ülkeler ve Ülke Gruplarında İşsizlik Oranları

2022 yılı üçüncü çeyreğinde Japonya ve ABD hariç seçilmiş ekonomilerin işsizlik oranlarında keskin düşüşler gözlenmiştir. 2022 yılının ilk yarısında iktisadi faaliyetlerdeki aşağı yönlü görünümün işgücü piyasasına yansımaları sınırlı ölçüde gerçekleşmiştir. İşgücü piyasasının sıkılığını ölçen işsiz başına açık iş ilanı sayısı ABD’de yüksek seyrini sürdürmüş, işsizlik oranları Eylül ayında yüzde 3,9 ile tarihi düşük seviyesinin bir miktar üzerinde kalmaya devam etmiştir. Benzer şekilde, Avro Bölgesi’nde de Eylül ayı işsizlik oranı yüzde 6,3 oranında gerçekleşerek azalışını sürdürmüştür. Enflasyondaki yükseliş ve resesyon endişeleri istihdamın tahminlerin altında gerçekleşmesinde etkili olmuştur. Salgın açısından Çin ekonomisindeki en kötü ay olan 2020 yılı Şubat ayında yüzde 6,2’ye yükselen işsizlik oranları, 2021 yılı ilk yarısında toparlanan ekonominin de etkisiyle gerilemiş; ancak, 2022 yılı Mart ayında artan Covid-19 vakaları nedeniyle yaşanan kapanmalarla tekrar yüzde 6,1’e yükselmiştir. 2022 yılı üçüncü çeyreğinde ise ekonomiye dair iyimser beklentilerle Çin’deki işsizlik oranı bir miktar gerileyerek Haziran ayında yüzde 5,3 olarak gerçekleşmiştir. Japonya’da da benzer şekilde işsizlik oranı, salgından sonra artışa geçerek yüzde 2 olan uzun dönem ortalamasından yüzde 3,1’e yükselmiş, 2021 yılı Haziran ayında ortaya çıkan Kovid-19’un yeni Delta varyantı nedeniyle Japonya’da yaşanan kapanmanın etkisiyle işsizlik oranı yüzde 3 olarak kaydedilmiştir, 2022 yılı üçüncü çeyreğinde ise Japonya’da işsizlik oranı yüzde 2,6 oranında seyretmektedir.

Emtia Fiyatlarındaki Gelişmeler

Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan savaşla arz kısıtlarının ön plana çıktığı enerji ve gıda emtialarında yüksek fiyat artışlarının ardından, Karadeniz Tahıl Koridoru Anlaşması ile yaşanan durulma, küresel ölçekte resesyon endişeleri ve yeni Kovid-19 kısıtlama haberleri ile özellikle metallere olan talepte yaşanan daralma emtia fiyatlarını 2022 yılı üçüncü çeyreğinde belirleyen başlıca unsurlar olmuştur. Bu dönemde, emtia fiyatları halen salgın öncesi dönem fiyatlarının üzerinde seyrederken, Rusya- Ukrayna savaşı öncesi seviyenin altına inmektedir. IMF Temel Emtia Fiyat Endeksi 2022 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 38,1 oranında artmıştır. Endeksin ana bileşenlerinden olan Enerji Emtiaları Fiyat Endeksi, 2022 yılı üçüncü çeyreğinde yıllık yüzde 81,7 oranında yükselmiştir. Bu gelişmede Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan savaşın etkileri ile arz sıkıntıları ve tedarik zincirindeki aksama kaynaklı oluşan enerji krizinin ham petrol, doğalgaz ve kömür fiyatlarını artırması belirleyici olmuştur. Diğer taraftan, Enerji Dışı Emtialar Fiyat Endeksinde aynı dönemde yüzde 1,2 oranında azalış kaydedilmiştir.

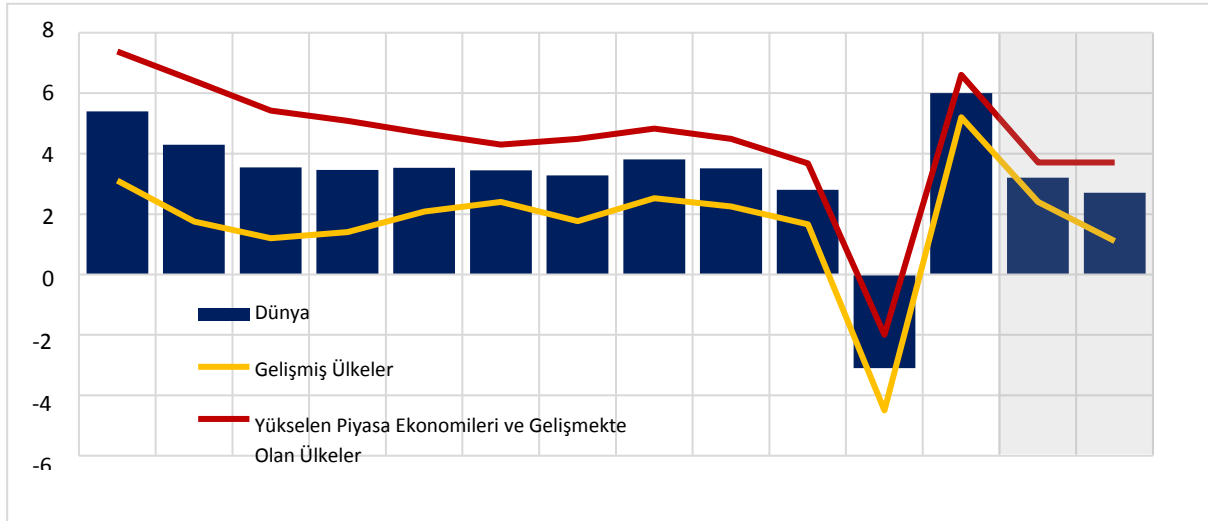
Endüstriyel Girdiler grubu fiyatları 2022 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 1,9 oranında azalırken 2022 yılı üçüncü çeyreğinde ise Endüstriyel Girdiler grubu fiyatlarında yıllık bazda yüzde 15,9 oranında gerileme yaşanmıştır. 2021 yılı ilk yarısında metal fiyatları keskin bir yükseliş kaydettikten sonra, 2021 yılı son çeyreğinde küresel ölçekte açıklanan bazı makroekonomik verilerin beklentilerden iyi gelmesinin ekonomiye dair iyimserliği artırması ve Çin'in kömür piyasasına müdahalesiyle ana metallerde kısmi değer kayıpları görülmüştü. 2022 yılının ilk yarısında ise her ne kadar Rusya-Ukrayna savaşının etkileri emtia piyasası genelinde hissedilmişse de metal fiyatları üzerinde enerji emtialarına kıyasla etkisi daha kısıtlı olmuştur. 2022 yılının üçüncü çeyreğinde ise küresel resesyon endişeleri ile Çin'in "sıfır vaka" politikası uygulamasıyla en büyük emtia tüketicisi olan Çin'de talebin azalacağı beklentisiyle Endüstriyel Girdiler grubunda keskin fiyat düşüşü görülmüştür.

Uluslararası Kuruluşların Makroekonomik Öngörülleri

Küresel ölçekte ekonomik aktivite son yıllarda ciddi zorluklarla karşılaşmış olup iki yıldan uzun süredir devam eden salgının ardından Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, küresel enflasyonun son yılların en yüksek seviyesine ulaşması, finansal sıkılaşma adımlarının hızı küresel ekonomik görünüm üzerinde etkili olan başlıca faktörler olmuştur. Önümüzdeki dönemde savaşın devam eden etkilerinin yayılarak fiyat baskılarını daha da artırması ve küresel ölçekte politika tercihlerini daha da zorlaştırması beklenmektedir. Emtia fiyatlarındaki hızlı artış, arzdaki kesintiler, enflasyonun dünya ölçeğinde hızlanması politika yapımcıları büyümenin

desteklenmesi ve fiyatların kontrol altına alınması seçeneği arasında güç bir karar almaya zorlamaktadır. Küresel finansal koşulların sıkılaşması ve borçlanma maliyetlerinin artması, ülkelerin enflasyon baskısı, belirsizliğin yükselmesi ve jeopolitik risklerin artmasına karşı alacakları tedbirleri sınırlamaktadır.

IMF Ekim ayı Dünya Ekonomik Görünüm raporuna göre küresel ekonomik beklentiler, büyük ölçüde Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin etkilerinin devam etmesi, artan enflasyonist baskılar neticesinde finansal sıkılaşma adımlarının atılması, resesyon endişelerinin artması gibi nedenlerle geri çekilmeye devam etmiştir. Küresel ekonomide diğer zorlukların da etkisiyle önümüzdeki dönemde daha negatif bir görünüm oluşması beklenmektedir. Avrupa'nın Rusya'dan doğalgaz ithalatının aniden durması, işgücü piyasalarının olumsuz seyri ve beklentilerde gözlenen bozulmanın enflasyondaki düşüşü zorlaştırması, sıkılaşan finansal koşulların gelişmekte olan ülkelerde borç sıkıntılarına yol açması küresel büyüme kompozisyonu üzerindeki aşağı yönlü riskler olarak öne çıkmaktadır. 2022 yılı için küresel büyüme, esas olarak Rusya ve ABD tahminlerindeki aşağı yönlü revizyonlar ile Avrupa ülkelerindeki yukarı yönlü revizyonlar nedeniyle, Nisan ayı raporundaki tahminden 0,4 puan daha düşük, Temmuz ayı raporundaki tahminle aynı oranda ve yüzde 3,2 olarak tahmin edilmiştir. 2023 yılı için küresel büyüme tahmini önceki rapor dönemine kıyasla 0,2 puan aşağı yönlü revize edilerek yüzde 2,7 olarak tahmin edilmektedir.

Grafik 3: IMF Küresel Büyüme Tahmini

Kaynak: IMF

Tablo 2: Uluslararası Kuruluşların Makroekonomik Tahminleri

	Dünya Bankası (Haziran 22)			IMF WEO (Ekim 22)			OECD (Eylül 22)		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Büyüme	5.7	2.9	3.0	6.0	3.2	2.7	5.8	3	2.2
Fiyat(**)	-	-		4.7	8.8	6.5	3.8	8.2	6.6
Dış Ticaret Hacmi(*)	10.3	4.0	4.3	10.1	4.3	2.5	10.0	5.4	2.9
İşsizlik	-	-		-	-	-	6.2	5.0	5.3

Kaynak: Dünya Bankası, IMF, OECD

(*) OECD verisi dış ticaretteki reel artışı göstermektedir.

(**)OECD fiyat verisi G-20 ülkelerini kapsamaktadır.

IMF Ekim ayı raporunda Gelişmiş Ekonomilerde 2022 yılı büyüme beklentilerini bir önceki rapora göre 0,1 puan aşağı yönlü olarak yüzde 2,4'e revize etmiştir. Başlıca ülkelere ait 2022 yılı büyüme tahminlerini ise ABD için yüzde 1,6; Japonya için yüzde 1,7; İngiltere için yüzde 3,6; Almanya için yüzde 1,5; Fransa için yüzde 2,5; İtalya için yüzde 3,2 ve İspanya için ise yüzde 4,3 olarak açıklamıştır.

IMF, Yükselen Piyasa Ekonomileri ve Gelişmekte Olan Ülkeler grubunda büyümenin 2022 yılında bir önceki rapor dönemine kıyasla 0,1 puan yukarı yönlü revizyon ile yüzde 3,7 olacağını öngörmektedir. Başlıca ülkelere ait 2022 yılı büyüme tahminlerini ise Çin için yüzde 3,2; Hindistan için yüzde 6,8; Brezilya için yüzde 2,8; Meksika için yüzde 2,1 olarak açıklamıştır. Rusya için ise yüzde 3,4 oranında daralma beklenmektedir.

IMF raporuna göre, küresel ölçekte enflasyonun salgın öncesi seviyelerine dönmesinin 2024 yılı sonunu bulması, 2022 ve 2023 yıllarında ise yüksek seviyelerde kalması beklenmektedir. Rusya- Ukrayna savaşı sonucu artan enerji ve gıda emtia fiyatları, artan belirsizlik ortamı, yükselen enflasyon karşısında derinleşen finansal sıkıntılar gibi birçok olumsuz faktörün birleşmesiyle küresel enflasyonun salgın öncesi seviyelere dönmesinin zaman alacağı ifade edilerek, 2021 yılında ortalama yüzde 4,7 olarak gerçekleşen küresel enflasyonun, 2022 yılında yüzde 8,8 ve 2023 yılında yüzde 6,5 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Yukarı yönlü enflasyon tahmini güncellemesinin temel kaynağı Gelişmiş Ekonomilerdeki enflasyonist beklentilerin hız kazanmasıdır. 2021 yılında ortalama yüzde 3,1 olan Gelişmiş Ekonomiler enflasyonunun 2022 yılında yüzde 7,2, 2023 yılında ise yüzde 4,4 oranında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Orta vadede küresel enflasyonun önceki rapor dönemindeki beklentilere kıyasla savaş sonrası artan emtia fiyatları ile genele yayılan fiyat baskılarının etkisiyle daha kalıcı hale geldiğine vurgu yapılmıştır. Raporda, önümüzdeki

dönemde, arz zinciri kısıtlarının artarak devam edeceği ve arz-talep dengesizliklerinin yoğunlaşacağı öngörülerek dünya ekonomisinde yüksek enflasyon ortamının kalıcı olacağına, enflasyon beklentilerinin artacağına ve artan ücret baskısıyla karşı karşıya kalınacağına vurgu yapılmıştır.

Küresel ticarete, büyüme beklentilerindeki bozulmaya ve Rusya-Ukrayna savaşının tedarik zincirlerindeki aksamaya bağlı olarak 2022 ve 2023 yıllarında zayıf bir görünüm hâkimdir. IMF'ye göre, küresel ticaret hacminin 2022 yılında yüzde 4,3, 2023 yılında yüzde 2,5 oranında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

OECD 2022 yılı Eylül ayı Ara Dönem Küresel Ekonomik Görünüm raporunda, küresel ekonominin, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı nedeniyle sarsıldığı, yılın ikinci çeyreği itibarıyla birçok ülkedeki büyümenin yavaşlamış olduğu, mevcut göstergelerin uzun bir yavaş büyüme dönemine işaret ettiği, ayrıca, hâlihazırda yaşam maliyetinin artmakta olduğu bir dönemde, savaş nedeniyle enerji ve gıda fiyatlarının artmaya başlamasının küresel enflasyonist baskıları daha da artırdığı ifade edilmiştir. Bu gelişmeler doğrultusunda OECD Eylül ayı tahminlerine göre, küresel büyümenin 2022 yılında yüzde 3, 2023 yılında ise yüzde 2,25 olması beklenmektedir. 2023 yılında GSYH büyümesinin ABD'de yüzde 0,5, Avro Bölgesi'nde yüzde 0,25 ve Çin'de yüzde 4,7 olarak tahmin edildiği görülmektedir.

OECD'ye göre, enflasyon birçok ülkede geniş bir tabana yayılmıştır. Sıkı para politikası uygulamaları ve arz sıkıntılarının hafiflemesi, enflasyonun artış hızını önümüzdeki yıl hafifletilebilecek unsurlar olmasına karşın, artan enerji ve işgücü maliyetleri önemli riskler olarak öne çıkmaktadır. Yakıt kıtlığının daha ileri bir boyuta taşınması Avrupa'da enflasyonu 1,25 puan artırma potansiyeli taşırken, 2023 yılında Avrupa'nın hâsıla büyüme oranını 1,25 puan, küresel hâsıla büyüme oranını ise 0,5 puan azaltabilecektir. İlave olarak, enflasyon beklentilerini çapalamak ve enflasyon baskılarının kalıcı bir şekilde azaltılmasını sağlamak için çoğu büyük ekonomide daha fazla faiz oranı artışına ihtiyaç olduğuna vurgu yapılmıştır.

OECD'nin 2022 yılı Eylül ayı tahminlerine göre, G-20 ekonomilerinde fiyatlar genel seviyesinin 2022 yılında artan fiyat baskılarının etkisiyle bir önceki yıla kıyasla yüzde 8,2 seviyesinde gerçekleşmesi, 2023 yılında ise yüzde 6,6 olması beklenmektedir. Ayrıca, söz konusu raporda işsizlik rakamları da güncellenmiş olup, 2021 yılı için yüzde 6,2 olarak açıklanan işsizlik oranının 2022 yılında yüzde 5,0 seviyesine düşeceği tahmin edilmiştir.

Öte yandan, 2021 yılında aşının yaygın kullanımı ile azalan vaka sayılarının dış ticareti canlandırmasıyla dış ticaret hacminde yüzde 10,0 seviyesinde artış gözlenmiştir. 2022 yılında ise yüzde 5,4 oranında bir küresel ticaret hacmi artışı beklenirken, 2023 yılına dair beklenti yüzde 2,9 olarak açıklanmıştır.

Bölgesel Görünüm

Gelişmiş Ekonomiler

IMF 2022 Ekim ayı Dünya Ekonomik Görünümü Raporu'nda, yavaşlamanın ivmelenmesiyle birlikte 2022 yılı için gelişmiş ekonomiler büyüme tahminini 0,1 puan aşağı yönde revize ederken, 2023 yılı için 0,3 puan düşürmüştür. Bu doğrultuda 2022 ve 2023 yılları için gelişmiş ülke büyüme oranları sırasıyla 2,4 ve 1,1 olarak tahmin edilmiştir. Öngörülen yavaşlama ve aşağı yönlü tahmin revizyonlarının, ABD ve Avrupa ekonomilerinde yoğunlaştığı görülmektedir. ABD'deki büyümenin 2022'de yüzde 1,6'ya ve 2023'te yüzde 1,0'a gerileyeceği ve 2022 yılı son çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre büyüme kaydedilmeyeceği tahmin edilmektedir. 2022 yılı ikinci çeyreğinde beklenmeyen reel GSYH daralması nedeniyle büyüme oranı, Temmuz ayı tahminine göre 0,7 puan aşağı revize edilmiştir. Düşen reel harcanabilir gelir, tüketici talebini düşürmeye devam etmekte; yüksek faiz oranları ise özellikle konut yatırım harcamaları olmak üzere tüm harcamalara oldukça olumsuz etki etmektedir. Avro Bölgesindeki yavaşlamanın 2022 yılında ABD'den daha az belirgin olduğu, ancak 2023 yılında derinleşeceği beklenmektedir. Avro Bölgesi için öngörülen büyüme oranı 2022'de yüzde 3,1 iken 2023'te yüzde 0,5 seviyesindedir. Avro Bölgesi ekonomilerinin çoğunda öngörülenden daha güçlü ikinci çeyrek performansı nedeniyle 2022 yılı büyümesinde Temmuz raporundan bu yana 0,5 puanlık yukarı yönlü bir revizyon yapılmıştır. Avrupa genelindeki zayıf 2023 büyümesinde, Ukrayna'daki savaşın yayılma etkileri görülürken; Rusya'daki gaz arzı kesintilerine en çok maruz kalan ekonomiler için keskin aşağı yönlü revizyonlar, Avrupa Merkez Bankası (ECB)'nin net varlık alımlarını sona erdirmesi ve politika faizlerini hızla yükseltmesi (Temmuz 2022'de 50 baz puan ve Eylül 2022'de 75 baz puan) sonucu daha sıkı mali koşulların oluşması etkili olmuştur. Japonya büyümesinin 2022 yılında yüzde 1,7 ile istikrarlı bir görünüm sergilemesi, 2023 yılında ise yüzde 0,1 puanlık aşağı yönlü revizyon ile yüzde 1,6 seviyesinde gerçekleşmesi tahmin edilmektedir.

ABD ekonomisi, Ekonomik Analiz Bürosu (BEA) tarafından yayımlanan üçüncü GSYH tahminine göre, 2022 yılı ikinci çeyrekte yüzde 0,6 oranında daralırken 2022 yılı üçüncü çeyrekte yüzde 3,2³ oranında büyümüştür. Yıllık bazda ise ABD ekonomisi, 2022 yılı ikinci çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 1,9 oranında artış gösterirken,

2022 yılı üçüncü çeyrekte ir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2,1⁴ oranında büyüme kaydetmiştir.

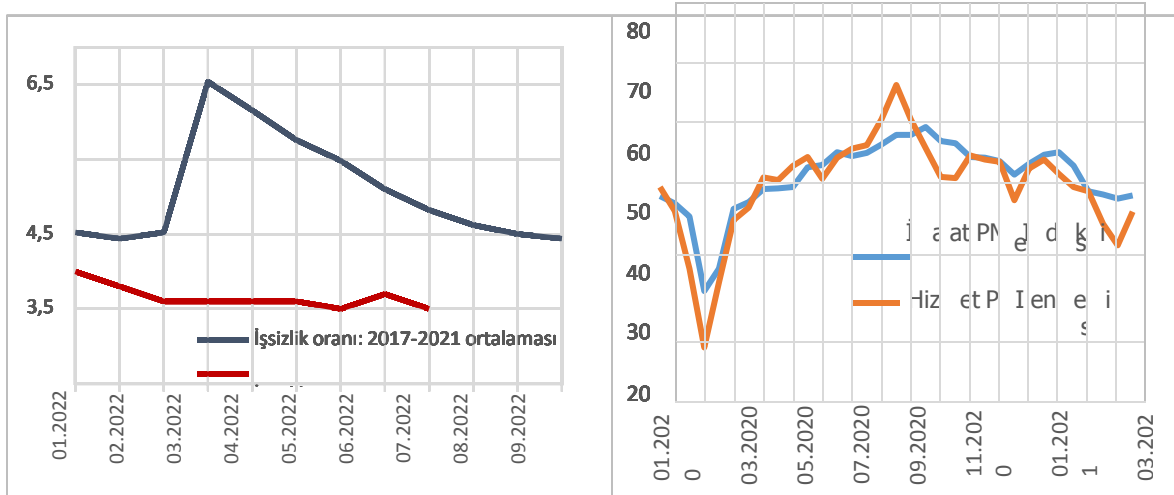
ABD Merkez Bankası (Fed), 2022 yılı üçüncü çeyreğinde politika faizlerini artırmaya devam etmiştir. Fed, Federal Açık Piyasa Komitesi (FOMC) Temmuz ayı toplantısında politika faizini 75 baz puan artırarak yüzde 2,25-2,50 aralığına yükseltmiştir. Eylül ayında ise FOMC politika faizini yine 75 baz puan artırarak yüzde 3,00-3,25 aralığına yükseltmiş ve art arda üçüncü artış gerçekleşmiştir. Bu durum, borçlanma maliyetlerinin 2008'den bu yana en yüksek seviyeye çıkmasına yol açmıştır. Enflasyon dinamiklerindeki farklılıklar ve ekonomik koşullar, faiz oranlarının Avrupa Merkez Bankası (ECB)'ndan daha agresif yükseltilmesine neden olmuştur.

Daha sıkı işgücü piyasaları ve yüksek çıktı açığı, çekirdek enflasyonun ABD ekonomisinde Avro Bölgesine göre daha erken yükselmesine yol açmıştır. Bu farklılıklar, iki büyük ekonomi arasında salgının başlarından itibaren yapılan doğrudan mali teşvik seviyelerinin yanısıra, emtia fiyat şoklarındaki etkilerin farkını ve özel tasarruflardaki değişiklikleri yansıtmaktadır.

ABD'de sanayi üretim endeksi ve kapasite kullanım oranı 2022 yılı Temmuz ayında yükselirken Ağustos ayında kısmi düşüş göstermiş, Eylül ayında ise tekrar artış eğilimine girmiştir. İmalat ve hizmet PMI endeksleri ise Temmuz ve Ağustos aylarında düşüş eğilimine devam ederken, Eylül ayında kısmi artış göstermiştir.

ABD işgücü piyasası 2022 yılının üçüncü çeyreğinde dalgalı bir seyir izlemiştir. Yılın ikinci çeyreğinde yüzde 3,6 seviyesinde gerçekleşen işsizlik oranı, Temmuz ayında yüzde 3,5 seviyesine gerilemiştir. Ağustos ayında yüzde 3,7 oranına yükselirken, Eylül ayında ise tekrar yüzde 3,5 seviyesine düşmüştür.

Temmuz ve Ağustos aylarında tüketici fiyat endeksindeki hafif düşüşe rağmen, ABD enflasyonu yaklaşık 40 yılın en yüksek seviyelerinden birine ulaşmış ve Ağustos ayında fiyatlar bir yıl öncesine göre yüzde 8,3 artmıştır. Tedarik zincirlerindeki aksama ve enerji fiyatlarındaki artıştan kaynaklanan olumsuz şoklar enflasyon artış nedenleri arasındadır.

Kaynak: U.S. Bureau of Labor Statistics, www.federalreserve.gov, U.S. Census Bureau, Bloomberg

Avro Bölgesi, 2022 yılı ikinci çeyrekte yüzde 0,8 oranında büyürken Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (*Eurostat*) tarafından yayımlanan tahmine göre, 2022 yılı üçüncü çeyrekte bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,3⁵ oranında büyüme kaydetmiştir. Avro Bölgesi ekonomisi yıllık bazda ise, 2022 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 4,2 oranındaki büyümenin ardından 2022 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 2,3⁶ oranında büyüme kaydetmiştir.

Rusya-Ukrayna savaşı bölgede ve uluslararası ölçekte iz bırakmaya devam etmektedir. Avrupa Birliği, Rusya'ya karşı uygulamaya koyduğu mali ve teknolojik yaptırımlara ek olarak, Ağustos ayında kömürithalatına ambargo uygulamıştır. Ayrıca, 2022'nin sonundan itibaren deniz yoluyla taşınan petrol ithalatına yasak getireceğini ve deniz sigortası yasağı uygulayacağını duyurmuştur. Başta gaz olmak üzere Rusya'nın ihracatının azalması fosil yakıt ticaretini de etkilemiş; Rus boru hattı gazının Avrupa'ya akışı, bir yıl önceki seviyesinin yaklaşık yüzde 20'sine düşmüştür. Bu durum, doğal gaz fiyatlarının hızlı artışına sebep olmuştur. Yüksek enerji fiyatları, zayıf tüketici güveni, sürekli hale gelen tedarik zinciri kesintileri ve artan girdi maliyetlerinden kaynaklanan üretimde daha yavaş ivme ile savaşın Avrupa'da ciddi ekonomik yansımaları görülmektedir.

2022 yılı üçüncü çeyrekte işsizlik oranı bir önceki çeyreğe göre hafif düşmeye devam etmektedir. 2022 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 6,7 olan işsizlik oranı, yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 6,67 olarak gerçekleşmiştir.

Pandemi Acil Durum Alım Programı (PEPP) kapsamında satın alınan vadesi gelmiş menkul kıymetlerden elde edilen anapara ödemelerinin en az 2024 yılı sonuna kadar yeniden yatırıma yönlendirileceği duyurulmuştur. Temmuz ayında üç temel ECB faiz oranı 50 baz puan artırılmış; anarfinansman işlemlerinde faiz oranı yüzde 0,50, marjinal kredi imkanı faiz oranı yüzde 0,75, mevduat imkanı faiz oranı yüzde 0 seviyesine

yükselmiştir. Eylül ayında ise yönetim kurulu tarafından üç kilit faizin 75 baz puan artırılmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda, ana refinansman işlemlerinde faiz oranı, marjinal kredi imkanı faiz oranı ve mevduat imkanı faiz oranı sırasıyla yüzde 1,25, 1,50 ve 0,75 seviyesine yükselmiştir.

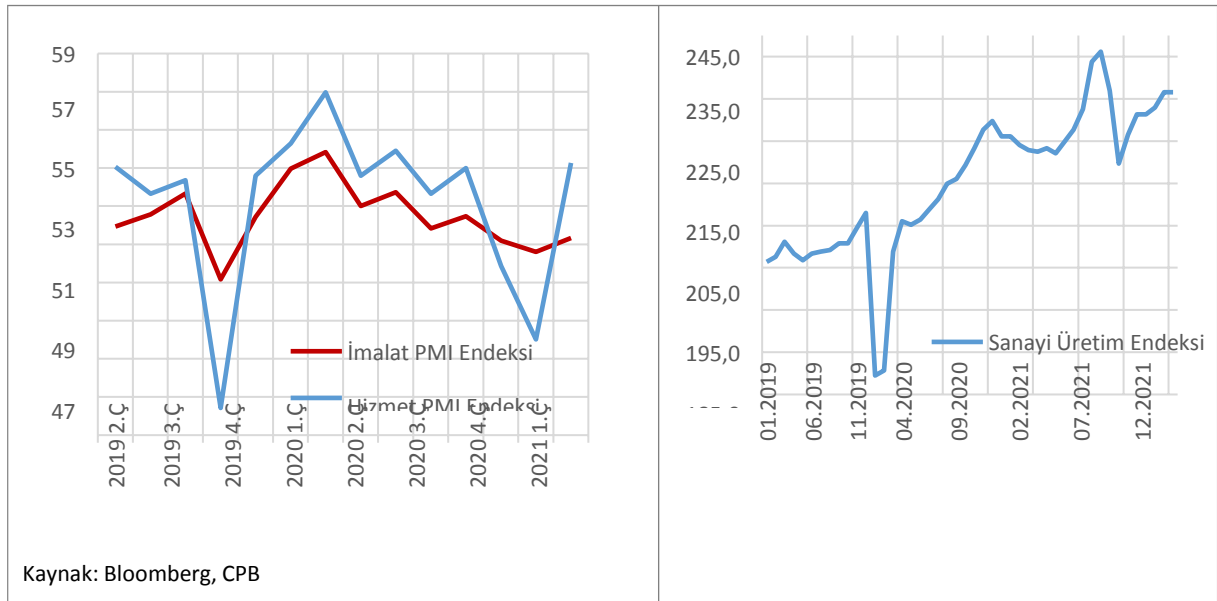
Gelişmekte olan Ekonomiler

Çin'in GSYH'sı 2022'nin üçüncü çeyreğinde, güçlü olmasa da yüzde 3,9 ile beklenenden hızlı büyümüştür. Başta Kovid-19 kısıtlamalarının gevşetilmesi olmak üzere çeşitli hükümet önlemlerinin yardımıyla Çin'in GSYİH'si 2022'nin üçüncü çeyreğinde yıllık bazda yüzde 3,9 artarak yüzde 3,4'lük piyasa tahminini aşmış ve bir önceki çeyrekteki yüzde 0,4'lük GSYH büyümesine göre yükselmiştir.

Sabit varlık yatırımları ve tüketici harcamalarındaki bir önceki çeyreğe göre gerçekleşen artışlar Çin'inbu çeyrekte ekonomik toparlanmasına katkı sağlamıştır.

Çin'de yüksek teknolojlili sanayi üretimi toparlanmıştır. Üçüncü çeyrekte sanayi üretimi, ikinci çeyreğe göre önemli ölçüde toparlanmış ve en iyi toparlanma Eylül ayında kaydedilmiştir. Belirli büyüklüğün üzerindeki endüstriyel işletmelerin katma değerli üretimi, yılın ilk yarısına göre 0,5 puan daha hızlı olan yıllık bazda yüzde 3,9 artmıştır. Yüksek teknolojlili imalat ve ekipman imalatı katma değeri 2021 yılına göre sırasıyla yüzde 8,5 ve yüzde 6,3 artmıştır.

Grafik 4: Çin PMI ve Sanayi Üretim Endeksi

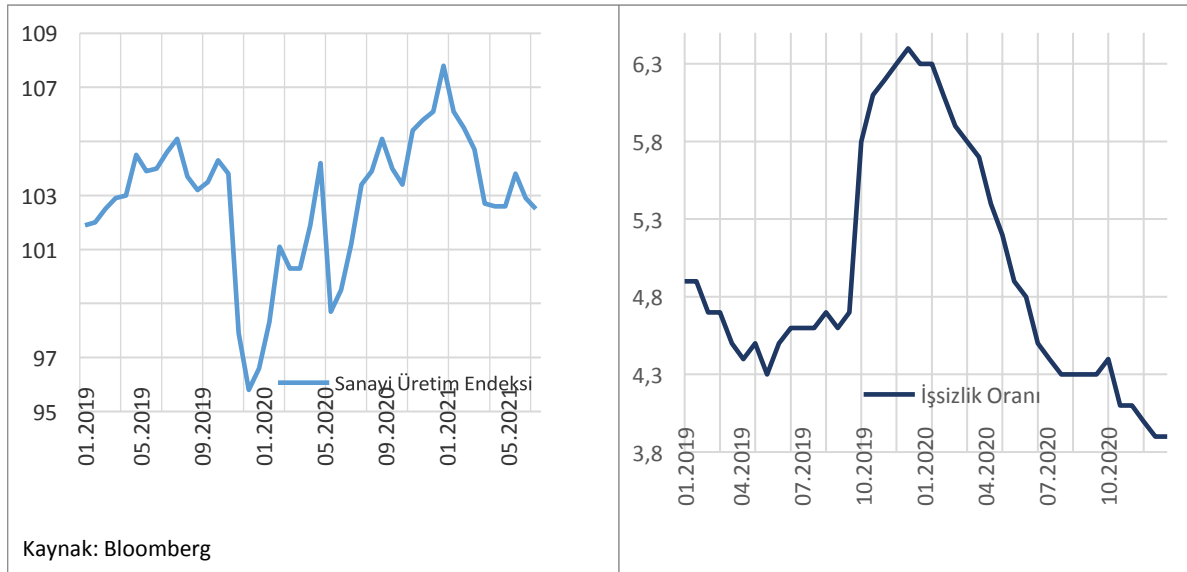

Çin'in ticaret fazlası tahminleri aşmasına rağmen zayıf kalmıştır. Çin'in ticaret fazlası, Eylül 2022'de bir önceki yılın aynı ayındaki 67,05 milyar ABD dolarından 84,74 milyar ABD dolarına yükselmiş ve 81 milyar ABD doları olan piyasa tahminini geride bırakmıştır. Çin'in ihracatı, 2022 yılı Eylül ayında yıllık yüzde 5,7 artarak 322,76 ABD dolarına yükselmiş ve yüzde 4,1'lik beklentiyi aşmıştır. Ancak ihracat büyük ölçüde dünya genelinde enflasyon hızla yükselirken dış talebin zayıflamasından kaynaklanan şekilde, Nisan 2022'den bu yana en yavaş tempoyu kaydetmiştir.

Rusya'nın GSYH'si azalmıştır. 2022'nin üçüncü çeyreğinde Rusya'nın GSYH'si bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 3,7 azalmıştır. GSYH'deki düşüş, Batılı ülkelerin Rusya'ya yaptırım uyguladığı Ukrayna'daki savaşın ekonomik etkisiyle ilgilidir.

Rusya'nın sanayi üretimi, beklenenden fazla düşmüştür. Rusya'da sanayi üretimi, bir önceki aya göre yüzde 0,1'lik düşüşün ardından 2022 yılının Eylül ayında yıllık bazda yüzde 3,1 düşmüştür. Üçüncü çeyreğe bakıldığında sanayi üretimi bir önceki yıla göre yüzde 1,3 gerilerken, bir önceki üç aylık döneme göre yüzde 3,9 artmıştır.

Grafik 5: Rusya Sanayi Üretim Endeksi ve İşsizlik Oranı

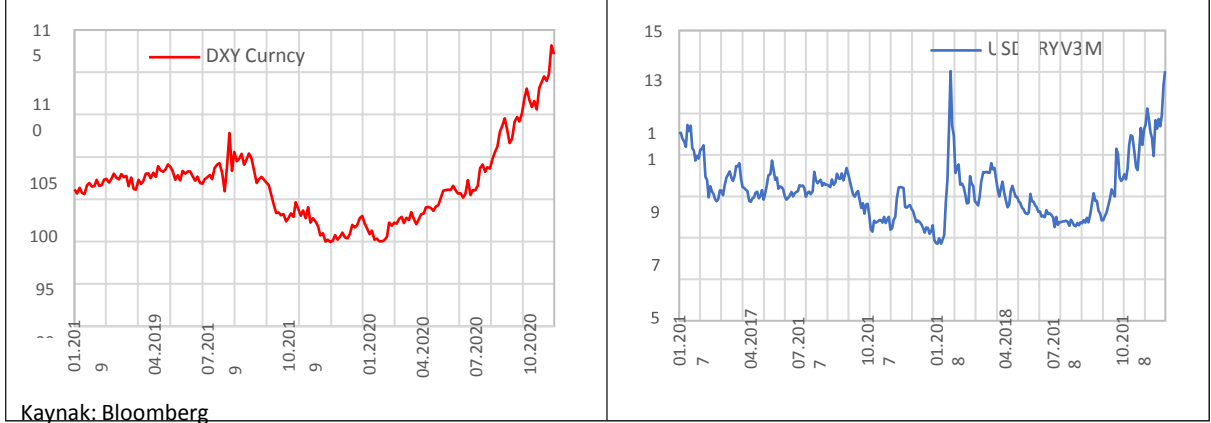
Döviz Piyasası

2021 yılının birinci çeyreğinden itibaren yükseliş eğiliminde olan ABD doları, küresel ölçekte pozitif ayrışarak 2022 yılının üçüncü çeyreğinde de yükseliş eğilimini sürdürmüştür. 2022'nin ikinci çeyreğinden itibaren FED'in faiz oranlarını kademeli olarak artırması, küresel ekonomideki yavaşlama ve yüksek enflasyon nedeniyle 2022 yılının üçüncü çeyreğinde ABD doları yükselmiştir.

Dolar endeksinin üç aylık ima edilen oynaklığı, ABD ekonomisindeki toparlanma ile birlikte, 2021 yılının dördüncü çeyreğinden itibaren artışını devam ettirmiştir. 2022 yılının

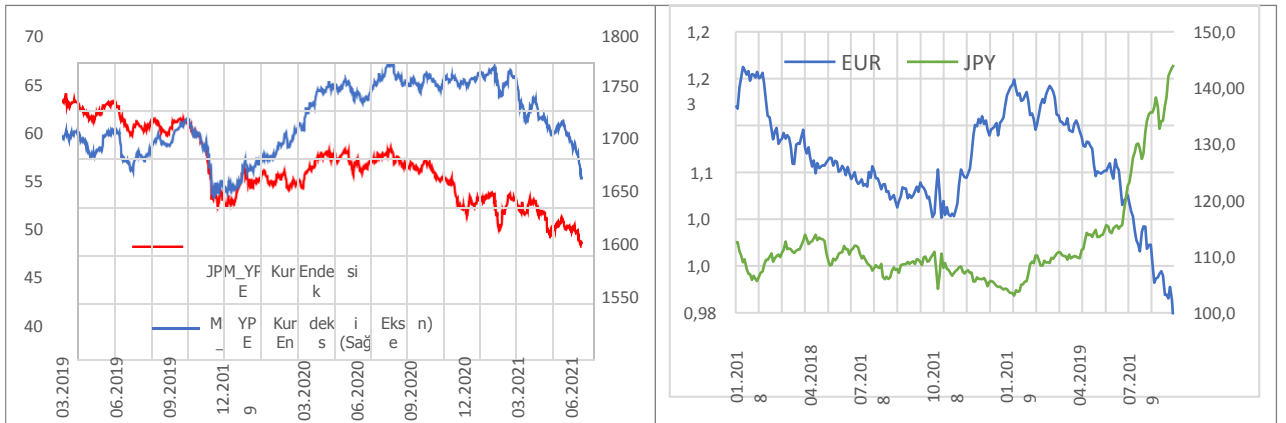
ikinci ve üçüncü çeyreğinde dünyadaki durgunluk ve büyüme verilerindeki azalma beklentisi ile birlikte dolar endeksinin üç aylık ima edilen oynaklığı dalgalı seyretmekle beraber yükseliş eğilimindedir.

Grafik 6: Dolar Endeksi ve Oynaklık

Gelişmekte olan ekonomilerin döviz kuru bileşik endekslerine bakıldığında, özellikle ABD ve AB’de uygulanan politikalar ile birlikte 2022 yılının ikinci çeyreğinde başlayan azalma eğilimi 2022 yılının üçüncü çeyreğinde de devam etmiştir. 2022 yılının üçüncü çeyreğinde hem MSCI gelişmekte olan piyasalar endeksi hem de JPMorgan yükselen piyasa ekonomileri endeksi azalarak devam etmiştir. 2022 yılının üçüncü çeyreğinde Yükselen Piyasa Ekonomileri Kur Endeksi azalma eğiliminde iken, USD/TRY kurunda yükseliş eğilimi gözlenmiştir. Diğer taraftan, 2022 yılının üçüncü çeyreğinde ABD doları ve Euro kurundaki dalgalanmalar neticesinde Euro/Dolar paritesi düşüş eğilimine girerken, Japon Yeni/Dolar paritesi artış eğilimini sürdürmektedir.

Grafik 7: MSCI ve JPM YPE Kur Endeksleri ile Gelişmiş Ülke Para Birimlerinde Dolar Paritesi

TÜRKİYE EKONOMİSİNE GENEL BAKIŞ

2022 yılı Türkiye ekonomisi, yüzde 5,6, 2022'nin son çeyreğinde de yüzde 3,5 büyüme kaydetti. Üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH, 2022'de bir önceki yıla göre yüzde 107 artarak 15 trilyon 6 milyar 574 milyon lira olarak gerçekleşti. GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde, 2022 yılında bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak finans ve sigorta faaliyetleri toplam katma değeri yüzde 21,8, hizmet faaliyetleri yüzde 11,7, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri yüzde 9,9, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 8,7, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 5,8, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 4,8, gayrimenkul faaliyetleri yüzde 4,3, sanayi yüzde 3,3 ve tarım sektörü yüzde 0,6 arttı. Söz konusu dönemde inşaat sektörü ise yüzde 8,4 azaldı.

Tablo 3: Türkiye 2022 İhracat ve İthalat Oranları

Sektörler- Sectors [ISIC Rev.4]	Ocak-Aralık January-December				Değişim Change (%)
	2021		2022		
	Değer Value	Pay (%) Share (%)	Değer Value	Pay (%) Share (%)	
İhracat - Exports	225 214		254 171		
Toplam - Total	458	100,0	899	100,0	12,9
	7 156		7 772		
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	041	3,2	553	3,1	8,6
	4 059		4 622		
Madencilik ve taşocakçılığı	717	1,8	165	1,8	13,9
	212 809		240 372		
İmalat -	018	94,5	955	94,6	13,0
	1 189		1 404		
Diğer -	682	0,5	226	0,6	18,0
İthalat - Imports	271 425		363 710		
Toplam - Total	553	100,0	987	100,0	34,0
	12 082		14 771		
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	080	4,5	674	4,1	22,3
Madencilik ve taşocakçılığı -	40 086		75 344		
Mining and quarrying	451	14,8	063	20,7	88,0
	205 983		261 114		
İmalat - Manufacturing	975	75,9	983	71,8	26,8
	13 273		12 480		
Diğer - Other	047	4,9	266	3,4	-6,0

2022 yılında genel ihracatın 2021 yılına göre %12,9 arttığı görülmektedir. 2022 yılında ithalatında 2021 yılına göre %34 arttığı görülmektedir.

Tablo 4: En Fazla İhracat Yapılan 20 Ülke

		(Bin ABD \$)				
				Ocak-Aralık January-December		
		2021		2022		Değişim
Ülkeler - Countries		Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)	Change
		Value	Share (%)	Value	Share (%)	(%)
İhracat - Exports						
Toplam- Total		225 214	100,0	254 171	100,0	12,9
1-	Almanya - Germany	19 311 023	8,6	21 144 909	8,3	9,5
2-	ABD - USA	14 720 364	6,5	16 882 282	6,6	14,7
3-	Rusya Federasy onu - Russia	5 774 392 11 125	2,6	9 343 472 13 750	3,7	61,8
4-	Irak - İraq Birleşik Krallık - United Kingdom	650 13 703 695	4,9	841 13 010 911	5,4	-5,1
5-	İtalya - Italy	11 473 021	5,1	12 353 645	4,9	7,7
6-	Fransa - France	9 111 137	4,0	9 535 167	3,8	4,7
7-	İspanya - Spain	9 619 642	4,3	9 650 490	3,8	0,3
8-	Romanya - Romania	5 175 021	2,3	6 950 672	2,7	34,3
9-	İsrail - Israel	6 355 775	2,8	7 032 861	2,8	10,7
10-	Hollanda - Netherland s	6 764 786	3,0	8 028 814	3,2	18,7
11-	Ukrayna - Ukraine	2 900 545	1,3	3 222 328	1,3	11,1
12-	BAE - UAE	5 493 362	2,4	5 417 198	2,1	-1,4
13-	Polonya - Poland	4 673 825	2,1	5 494 446	2,2	17,6
14-	Mısır - Egypt	4 513 693	2,0	4 557 744	1,8	1,0
15-	Belçika - Belgium	4 899 300	2,2	4 779 310	1,9	-2,4
16-	Bulgarista n - Bulgaria	3 953 436	1,8	4 721 898	1,9	19,4

18-	Çin - China	3 662 748	1,6	3 281 120	1,3	-10,4
19-	İran - Iran	2 770 743	1,2	3 068 842	1,2	10,8
20-	Lübnan - Lebanon	1 694 517	0,8	2 676 381	1,1	57,9
		77 517		89 268		
	Diğerleri	786	34,4	572	35,1	15,2

2022 yılında ihracat yapılan ilk 20 ülkeye baktığımızda en fazla ihracatın sırasıyla Almanya, ABD, Rusya Federasyonu ve Irak şeklinde sıralandığı görülmektedir.

Dış Ticaret İstatistikleri, Aralık 2022

Aralık ayında genel ticaret sistemine göre ihracat %3,0, ithalat %12,2 arttı

Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2022 yılı Aralık ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %3,0 artarak 22 milyar 910 milyon dolar, ithalat %12,2 artarak 32 milyar 612 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Ocak-Aralık döneminde ihracat %12,9, ithalat %34,0 arttı

Genel ticaret sistemine göre ihracat 2022 yılı Ocak-Aralık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %12,9 artarak 254 milyar 172 milyon dolar, ithalat %34,0 artarak 363 milyar 711 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Aralık ayında enerji ürünleri ve altın hariç ihracat %2,7, ithalat %0,5 arttı

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ihracat, 2022 Aralık ayında %2,7 artarak 20 milyar 875 milyon dolardan, 21 milyar 437 milyon dolara yükseldi.

Aralık ayında enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ithalat %0,5 artarak 21 milyar 591 milyon dolardan, 21 milyar 704 milyon dolara yükseldi.

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret açığı Aralık ayında 267 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret hacmi %1,6 artarak 43 milyar 142 milyon dolar olarak gerçekleşti. Söz konusu ayda enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı %98,8 oldu.

Dış ticaret açığı Aralık ayında %42,0 arttı

Aralık ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %42,0 artarak 6 milyar 832 milyon dolardan, 9 milyar 701 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Aralık ayında %76,5 iken, 2022 Aralık ayında %70,3'e geriledi.

Dış ticaret açığı Ocak-Aralık döneminde %137,0 arttı

Ocak-Aralık döneminde dış ticaret açığı %137,0 artarak 46 milyar 211 milyon dolardan, 109 milyar 539 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Ocak-Aralık döneminde %83,0 iken, 2022 yılının aynı döneminde %69,9'a geriledi.

Aralık ayında imalat sanayinin toplam ihracattaki payı %93,8 oldu

Ekonomik faaliyetlere göre ihracatta, 2022 Aralık ayında imalat sanayinin payı %93,8, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı %3,9, madencilik ve taşocakçılığı sektörünün payı %1,8 oldu.

Ocak-Aralık döneminde ekonomik faaliyetlere göre ihracatta imalat sanayinin payı %94,6, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı %3,1, madencilik ve taşocakçılığı sektörünün payı %1,8 oldu.

Aralık ayında ara mallarının toplam ithalattaki payı %75,8 oldu

Geniş ekonomik gruplar sınıflamasına göre ithalatta, 2022 Aralık ayında ara mallarının payı %75,8, sermaye mallarının payı %13,8 ve tüketim mallarının payı %10,3 oldu.

İthalatta, 2022 Ocak-Aralık döneminde ara mallarının payı %80,4, sermaye mallarının payı %11,1 ve tüketim mallarının payı %8,4 oldu.

Aralık ayında en fazla ihracat yapılan ülke Almanya oldu

Aralık ayında ihracatta ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 1 milyar 807 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 1 milyar 381 milyon dolar ile ABD, 1 milyar 313 milyon dolar ile Rusya Federasyonu, 1 milyar 149 milyon dolar ile Irak, 1 milyar 66 milyon dolar ile Birleşik Krallık takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %29,3'ünü oluşturdu.

Ocak-Aralık döneminde ihracatta ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 21 milyar 145 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 16 milyar 882 milyon dolar ile ABD, 13 milyar 751 milyon dolar ile Irak, 13 milyar 11 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 12 milyar 354 milyon dolar ile İtalya takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %30,4'ünü oluşturdu.

İthalatta ilk sırayı Rusya Federasyonu aldı

İthalatta Rusya Federasyonu ilk sırayı aldı. Aralık ayında Rusya Federasyonu'ndan yapılan ithalat 4 milyar 546 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 3 milyar 642 milyon dolar ile

Çin, 2 milyar 469 milyon dolar ile Almanya, 2 milyar 462 milyon dolar ile İsviçre, 1 milyar 409 milyon dolar ile İtalya izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın %44,5'ini oluşturdu.

Ocak-Aralık döneminde ithalatta ilk sırayı Rusya Federasyonu aldı. Rusya Federasyonu'ndan yapılan ithalat 58 milyar 853 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 41 milyar 354 milyon dolar ile Çin, 24 milyar 33 milyon dolar ile Almanya, 15 milyar 335 milyon dolar ile İsviçre, 15 milyar 229 milyon dolar ile ABD izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın %42,6'sını oluşturdu.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ihracat %6,0 arttı

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre; 2022 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre ihracat %6,0, ithalat %4,3 arttı. Takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ise; 2022 yılı Aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat %5,8 ithalat %15,1 arttı.

Yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi ihracatı içindeki payı %4,3 oldu

Teknoloji yoğunluğuna göre dış ticaret verileri, ISIC Rev.4 sınıflaması içinde yer alan imalat sanayi ürünlerini kapsamaktadır. Aralık ayında ISIC Rev.4'e göre imalat sanayi ürünlerinin toplam ihracattaki payı %93,8'dir. Yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ihracatı içindeki payı %4,3'tür. Ocak-Aralık döneminde ISIC Rev.4'e göre imalat sanayi ürünlerinin toplam ihracattaki payı %94,6'dır. Ocak-Aralık döneminde yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ihracatı içindeki payı %3,1'dir.

Aralık ayında imalat sanayi ürünlerinin toplam ithalattaki payı %75,8'dir. Yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ithalatı içindeki payı %10,5'tir. Ocak-Aralık döneminde imalat sanayi ürünlerinin toplam ithalattaki payı %71,8'dir. Ocak-Aralık döneminde yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ithalatı içindeki payı %9,8'dir.

Özel ticaret sistemine göre ihracat 2022 yılı Aralık ayında 20 milyar 793 milyon dolar oldu

Özel ticaret sistemine göre, 2022 yılı Aralık ayında, ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre %1,6 azalarak 20 milyar 793 milyon dolar, ithalat %12,2 artarak 30 milyar 750 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Aralık ayında dış ticaret açığı %58,3 artarak 6 milyar 291 milyon dolardan, 9 milyar 956 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Aralık ayında %77,1 iken, 2022 Aralık ayında %67,6'ya geriledi.

İhracat 2022 yılı Ocak-Aralık döneminde 235 milyar 236 milyon dolar oldu
Özel ticaret sistemine göre ihracat, 2022 yılı Ocak-Aralık döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre %10,1 artarak 235 milyar 236 milyon dolar, ithalat %31,3 artarak 342 milyar 213 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Ocak-Aralık döneminde dış ticaret açığı %127,2 artarak 47 milyar 84 milyon dolardan, 106 milyar 977 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Ocak-Aralık döneminde %81,9 iken, 2022 yılının aynı döneminde %68,7'ye geriledi.

Tüketici Fiyat Endeksi, Aralık 2022

Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) yıllık %64,27, aylık %1,18 oldu

TÜFE'deki (2003=100) değişim 2022 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre %1,18, bir önceki yılın Aralık ayına göre %64,27, bir önceki yılın aynı ayına göre %64,27 ve on iki aylık ortalamalara göre %72,31 olarak gerçekleşti.

Tablo 5: TÜFE Değişim Oranları

TÜFE değişim oranları (%), Aralık 2022

	Aralık 2022	Aralık 2021	Aralık 2020
Bir önceki aya göre değişim oranı	1,18	13,58	1,25
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	64,27	36,08	14,60
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı	64,27	36,08	14,60
On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı	72,31	19,60	12,28

Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi, Aralık 2022

Tarım ürünleri üretici fiyat endeksi (Tarım-ÜFE) yıllık %151,03, aylık %4,82 arttı

Tarım-ÜFE'de (2015=100), 2022 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre %4,82, bir önceki yılın Aralık ayına göre %151,03, bir önceki yılın aynı ayına göre %151,03 ve on iki aylık ortalamalara göre %132,18 artış gerçekleşti.

Sektörlerde bir önceki aya göre, ormancılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde %3,45 azalış, tarım ve avcılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde %5,03 artış ve balık ve diğer balıkçılık ürünlerinde %5,37 artış gerçekleşti. Ana gruplarda bir önceki aya göre tek yıllık bitkisel ürünlerde %1,67 azalış, canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerde %7,81 artış ve çok yıllık bitkisel ürünlerde %15,90 artış gerçekleşti.

Yıllık Tarım-ÜFE'ye göre 6 alt grup daha düşük, 6 alt grup daha yüksek değişim gösterdi

Yıllık artışın düşük olduğu alt gruplar sırasıyla, %82,94 ile lifli bitkiler ve %91,54 ile koyun ve keçi, canlı; bunların işlenmemiş süt ve yapağları oldu. Buna karşılık, yıllık artışın yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla, %309,17 ile turunçgiller ve %191,66 ile sebze ve kavun-karpuz, kök ve yumrular oldu.

İşgücü İstatistikleri, 2022

İşsizlik oranı %10,4 seviyesinde gerçekleşti

15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2022 yılında bir önceki yıla göre 337 bin kişi azalarak 3 milyon 582 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 1,6 puanlık azalış ile %10,4 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde %8,9 iken kadınlarda ise %13,4 olarak tahmin edildi.

İstihdam oranı %47,5 oldu

İstihdam edilenlerin sayısı 2022 yılında bir önceki yıla göre 1 milyon 955 bin kişi artarak 30 milyon 752 bin kişi, istihdam oranı ise 2,3 puanlık artış ile %47,5 oldu. Bu oran erkeklerde %65,0 iken kadınlarda %30,4 olarak gerçekleşti.

İşgücüne katılma oranı %53,1 olarak gerçekleşti

İşgücü 2022 yılında bir önceki yıla göre 1 milyon 618 bin kişi artarak 34 milyon 334 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 1,7 puanlık artış ile %53,1 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı erkeklerde %71,4, kadınlarda ise %35,1 oldu.

Genç nüfusta işsizlik oranı %19,4 oldu

15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı 2022 yılında bir önceki yıla göre 3,2 puan azalarak %19,4 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde %16,4, kadınlarda ise %25,2 olarak tahmin edildi.

İşsizlik oranı en yüksek bölge TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari) oldu

İşsizlik oranı en yüksek bölge %19,2 ile TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari) iken, işsizlik oranı en düşük bölge %6,2 ile TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop) oldu.

İstihdam oranı en yüksek bölge TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) oldu
En yüksek istihdam oranı %54,1 ile TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) Bölgesi'nde gerçekleşti. En düşük istihdam oranı ise %33,8 ile TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) Bölgesi'nde oldu.

İşgücüne katılma oranı en yüksek bölge TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) oldu
En yüksek işgücüne katılma oranı %58,7 ile TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) Bölgesi'nde gerçekleşti. En düşük işgücüne katılma oranı ise %41,5 ile TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) Bölgesi'nde oldu.

İşgücü Girdi Endeksleri, IV. Çeyrek: Ekim - Aralık, 2022

İstihdam endeksi yıllık %7,3 arttı

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında istihdam endeksi, 2022 yılı IV. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %7,3 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks; sanayi sektöründe %7,2, inşaat sektöründe %6,8 ve ticaret-hizmet sektörlerinde %7,4 arttı.

Çalışılan saat endeksi yıllık %6,7 arttı

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında çalışılan saat endeksi, 2022 yılı IV. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %6,7 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks; sanayi sektöründe %7,1, inşaat sektöründe %6,0 ve ticaret-hizmet sektörlerinde %6,6 arttı.

Brüt ücret-maaş endeksi yıllık %102,4 arttı

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında brüt ücret-maaş endeksi, 2022 yılı IV. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %102,4 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks; sanayi sektöründe %102,4, inşaat sektöründe %96,7 ve ticaret-hizmet sektörlerinde %103,1 arttı.

İstihdam endeksi çeyreklik %1,8 arttı

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında istihdam endeksi, 2022 yılı IV. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %1,8 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks; sanayi sektöründe %1,2, inşaat sektöründe %3,6 ve ticaret-hizmet sektörlerinde %1,8 arttı.

Çalışılan saat endeksi çeyreklik %3,4 arttı

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında çalışılan saat endeksi, 2022 yılı IV. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %3,4 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks; sanayi sektöründe %2,7, inşaat sektöründe %5,4 ve ticaret-hizmet sektörlerinde %3,5 arttı.

Brüt ücret-maaş endeksi çeyreklik %15,1 arttı

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında brüt ücret-maaş endeksi, 2022 yılı IV. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %15,1 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks; sanayi sektöründe %15,5, inşaat sektöründe %16,1 ve ticaret-hizmet sektörlerinde %14,8 arttı.

Saatlik işgücü maliyeti endeksi yıllık %89,7 arttı

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında saatlik işgücü maliyeti endeksi, 2022 yılı IV. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %89,7 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks; sanayi sektöründe %89,4, inşaat sektöründe %85,9 ve ticaret-hizmet sektörlerinde %90,3 arttı.

Saatlik kazanç endeksi yıllık %89,6 arttı

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında saatlik kazanç endeksi, 2022 yılı IV. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %89,6 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks; sanayi sektöründe %88,9, inşaat sektöründe %85,5 ve ticaret-hizmet sektörlerinde %90,5 arttı.

Saatlik kazanç dışı işgücü maliyeti endeksi yıllık %90,6 arttı

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında saatlik kazanç dışı işgücü maliyeti endeksi, 2022 yılı IV. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %90,6 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks; sanayi sektöründe %92,2, inşaat sektöründe %87,8, ticaret-hizmet sektörlerinde %89,7 arttı.

KIRŞEHİR EKONOMİSİNE GENEL BAKIŞ

Demografik Yapı ve Sosyal Kalkınma

2022 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre Kırşehir'in nüfusu 244.519 kişi olup, Kırşehir göç vermektedir. 2022 göç verme hızı % -6, 22 dir.

Bölgemiz bazında bakıldığında nüfus dağılımı Őu Őekildedir:

Kırıkkale nüfusu 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla 138 638 erkek, 138 408 kadın nüfus olmak üzere toplam nüfus 277 046 kiőidir.

Aksaray nüfusu 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla 216 983 erkek, 216 072 kadın nüfus olmak üzere toplam nüfus 433 055 kiőidir.

Niğde nüfusu 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla 182 822 erkek, 182 597 kadın nüfus olmak üzere toplam nüfus 365 419 kiőidir.

Nevşehir nüfusu 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla 152 912 erkek, 157 099 kadın nüfus olmak üzere toplam nüfus 310 011 kiőidir.

Kırşehir nüfusu 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla 120 932 erkek, 123 587 kadın nüfus olmak üzere toplam nüfus 244 519 kiőidir.

Tablo 6. Yıllara Göre Kırşehir Nüfusu

Yıl	Kırşehir Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
2022	244519	120 932	123 587
2021	242 944	120301	122 643
2020	243.042	119.725	123.317
2019	242.938	120.557	122.381
2018	241.868	120.278	121.590
2017	234.529	116.969	117.560
2016	229.975	114.815	115.160
2015	225.562	112.121	113.441

2014	222.707	110.948	111.759
2013	223.498	111.435	112.063

Tablo 7. Kırşehir Nüfus Artış Hızı

Yıl	Kırşehir Nüfusu	Artış Hızı
2012	221.209	% 0.09
2013	223.498	% 1.03
2014	222.707	% -0.35
2015	225.562	% 1.28
2016	229.975	% 1.96
2017	234.529	% 1.98
2018	241.868	% 3.13
2019	242.938	% 0.44
2020	243.042	% 0.04
2021	242 944	% -0,4
2022	244 519	% 1,04

Ülkemizde, yaşlı nüfus 8 milyon 451 bin 669 kişi oldu.

Kırşehir'de yaşlı nüfus sayısı 31.961'dir.

Kırşehir, 2022 yılı kaba doğum hızı %9,9 olup kaba ölüm hızı %6,7 dir.

Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2022

Ülkemizde evlenen çiftlerin sayısı 2022 yılında 574 bin 358 oldu.

Kırşehir'de 2022 yılında evlenen çiftlerin sayısı 1 631, boşanmaların sayısı 473'dur.

Ülkemizde Ölüm sayısı 2021 yılında 565 bin 594 oldu.

Kırşehir'de ölümlerin 804'ü dolaşım sistemi hastalıklarından kaynaklandı.

Eğitim

Tablo 8: Okuma Yazma Bilme Durumu 2022

İl Kodu	İl Adı-Province	Genel toplam General Total			Okuma yazma bilmeyen Illiterate			Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen Literate without a diploma		
		Toplam -Total	Erkek- Male	Kadın- Female	Toplam -Total	Erkek- Male	Kadın- Female	Toplam -Total	Erkek- Male	Kadın- Female
40	Kırşehir	170 598	83 702	86 896	17 502	3078	14 424	9 027	3 657	5

370

15 yaş üstü eğitim durumuna baktığımızda okuma yazma bilmeyenlerin sayısı 17.502 dir.

İl geneli Okul ve Öğretmen Sayıları İle İlgili Veriler

Okul Sayısı: 248 --- Derslik Sayısı: 2708 --- Öğretmen Sayısı: 3945

Öğrenci Sayısı: 43 236 --- İlkokul Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı: 12

Ortaokul Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı: 10

İlk ve Orta Okul Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı:16

Kaynak: Kırşehir Milli Eğitim Müdürlüğü

Üniversite

Kırşehir’de bulunan Ahi Evran Üniversitesi’nin öğrenci sayıları aşağıda verilmiştir.

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesinde 10 Fakülte, 3 Enstitü, 3 Yüksekokul, 7 Meslek Yüksekokulu ve 21 Araştırma ve Uygulama Merkezi bulunmaktadır. Toplam 19 622 öğrenci ve 937 akademik personel görev yapmaktadır.

Tablo 8. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Öğrenci Sayıları

Kız-Erkek öğrenci sayısı	Kız	Erkek	TOPLAM
Enstitüler	594	660	1.254
Fakülteler	5.165	4.521	9.686
Yüksekokullar	919	850	1.769
Meslek Yüksekokullar	2.929	3.595	6.524
Pedagojik Formasyon Eğitimi	264	125	389
TOPLAM	9.871	9.751	19.622

Kaynak: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Eğitim açısından yukarıdaki veriler ışığında genel bir değerlendirme yapılacak olursa, Kırşehir orta öğretimde çok başarılı bir ildir. Üniversite sınavlarında her yıl dereceye giren iller arasında olmaktadır. Bunun sebebi verilen eğitimin kalitesinin yanında insanların çocuklarını okutmaktan başka çıkar yollarının fazla olmamasının da etkisinin olduğu söylenilebilir.

Kırşehir Ahi Evran niversitesi büyümekte olan bir niversite olup Şehir ekonomisine de katkı sağlamaktadır. Öğrencilerin rahatlıkla okuyabileceği yerleşimi küçük sorunsuz bir Şehir görünümündedir. Yaklaşık 20 bin öğrencini eğitim grdđđ yurt sorununun fazla yaşanmadığı bir niversitedir.

Sağlık

Kırşehir'de niversite hastanesi olarak Ahi Evran Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile özel olarak faaliyet gösteren zel Musa Gl Hastanesi faaliyet göstermektedir.

Hastane sayısı: 5

Bin Kişi Başına Düşen Hekim Sayısı: 1

Hastane Yatak Sayısı: 472

Aile Hekimliği Birim Sayısı: 81

Aile Hekimliği Birim Başına Düşen Nüfus: 2999

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

2020 yılında Ahi Evran niversitesi tarafından yapımı tamamlanan ve afilasyon protokolü çerçevesinde Hastanemize devri yapılan 14 bin 994 metrekare kapalı alana sahip olan 150 yataklı Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkeziyle birlikte tescilli yatak sayısı 450'ye ulaşmıştır.

Hastanede; 131 ebe, 426 hemşire, 206 doktor ve 417 yardımcı(İşçi) alışmaktadır.

Kırşehir Eğitim ve Araştırma Hastanesinde toplamda 4 EKG nitesi, 2 tane efor nitesi, 2 tane odyoloji nitesi, 1 tane kan transfüzyon merkezi, 65 adet yataklı yoğun bakım nitesi, 22 adet yataklı hemodiyaliz nitesi, 1 adet uyku laboratuvarı, 103 poliklinik, ile hastalara hizmet vermektedir.

Turizm

Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgımından önce yılda yaklaşık 235 bin yerli ve yabancı turisti ağırlayan Kırşehir'i, salgımın yařandđđ 2021'de ise 98 bin turist ziyaret etti. Kırşehir'de, salgımın ardından turizmin yeniden hareketlenmesi beklenirken, yıllık 500 bin ziyaretye ulaşılması hedefleniyor.

Tablo 9. KIRŞEHİR TURİZM İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİNDE TESİSLERE GELİŞ, GECELEME, ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ (2021)

İLLER	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ		
	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
Kırşehir	690	56 859	57 549	3 449	95 425	98 874	5,00	1,68	1,72
	690	56 859	57 549	3 449	95 425	98 874	5,00	1,68	1,72

Tablo 10. 08.04.2022 TARİHİ İTİBARIYLA BAKANLIK BELGELİ KONAKLAMA TESİSİ İSTATİSTİKLERİ

Şehir	İşletme Belgeli Tesis Sayısı	İşletme Belgeli Oda Sayısı	İşletme Belgeli Yatak Sayısı	Yatırım Belgeli Tesis Sayısı	Yatırım Belgeli Oda Sayısı	Yatırım Belgeli Yatak Sayısı
Kırşehir	6	506	1.045			

Finansal Göstergeler

Gayri safi yurt içi hasıla (GSYH), belirli bir zaman aralığında üretilen tüm nihai ürünlerin, piyasa değerindeki ekonomik ölçüsüdür. Bir ülkenin gayri safi yurt içi hasılası, ülkenin nüfusuna bölündüğü zaman ise kişi başına düşen GSYİH elde edilmektedir. 2022 itibariyle Kırşehir’de kişi başına GSYİH aşağıdaki tabloda verilmiştir.

GSYH

2022

Kişi Başı: 5947 Dolar

Kişi Başı: 33772 TL

Toplam: 8 186 351 (Bin TL)

İstihdam ve İşsizlik

İstihdam ve işsizlik oranlarında Kırşehir Kırıkkale alt bölgesi içerisinde yer alıp TÜİK verilerine göre:

İş Gücüne Katılma Oranı: %50.2

İstihdam Oranı: %43.7

İşsizlik Oranı: %13

Kırkkale'de Aralık ayında ihracat % 29,5 arttı, ithalat % 529,6 arttı.

Aksaray'da Aralık ayında ihracat % 23,2 arttı, ithalat % 21,6 arttı.

Niğde'de Aralık ayında ihracat % 15,6 arttı, ithalat % 13,6 arttı.

Nevşehir'de Aralık ayında ihracat % 177,8 arttı, ithalat % 124,9 arttı.

Kırşehir'de Aralık ayında ihracat % 40,0 azaldı, ithalat % 20,3 arttı.

Çevre ve Enerji

İçme Suyu Şebekesi Bulunan Nüfus Oranı: %97

Kişi Başına Elektrik Tüketimi: 2 548 (kWh)

Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfus Oranı: %98

Atıksu Arıtma Hizmeti Verilen Nüfus Oranı: %90.9

İnşaat, Konut ve Ulaşım

2021 yılı verilerine göre inşaat ve konutta:

Konut Satış Sayısı: 4 349

Yapı Ruhsatına Göre Bina Sayısı: 712

Yapı Ruhsatına Göre Daire Sayısı: 3 122

Otomobil Sayısı: 40 216

Motorlu Kara Taşıtları Sayısı: 71 717

Bin Kişi Başına Otomobil Sayısı: 166

Trafik Kaza Sayısı: 538

Yapı İzin İstatistikleri, IV.Çeyrek:Ekim-Aralık, 2022

Türkiye'de yapı ruhsatı verilen yapıların yüzölçümü %7,1 azaldı.

Kırkkale'de yapı ruhsatı verilen yapıların yüzölçümü 123 058 m²'dir.

Aksaray'da yapı ruhsatı verilen yapıların yüzölçümü 295 367 m²'dir.

Niğde'de yapı ruhsatı verilen yapıların yüzölçümü 125 809 m²'dir.

Nevşehir'de yapı ruhsatı verilen yapıların yüzölçümü 160 598 m²'dir.

Kırşehir'de yapı ruhsatı verilen yapıların yüzölçümü 325 902 m²'dir.

Motorlu Kara Taşıtları, Aralık 2022

Türkiye'de 2022 yılında 1 milyon 269 bin 912 adet taşıtın trafiğe kaydı yapıldı.

Kırıkkale'de trafiğe kayıtlı araç sayısı 2022 yılı sonu itibarıyla 71 161 oldu.

Aksaray'da trafiğe kayıtlı araç sayısı 2022 yılı sonu itibarıyla 141 669 oldu.

Niğde'de trafiğe kayıtlı araç sayısı 2022 yılı sonu itibarıyla 118 854 oldu.

Nevşehir'de trafiğe kayıtlı araç sayısı 2022 yılı sonu itibarıyla 136 642 oldu.

Kırşehir'de trafiğe kayıtlı araç sayısı 2022 yılı sonu itibarıyla 73 745 oldu.

Konut Satış İstatistikleri, Aralık 2022

Türkiye genelinde 2022 yılında 1 milyon 485 bin 622 konut satıldı.

Kırıkkale'de, 2022 yılında 8 177 konut satıldı.

Aksaray'da, 2022 yılında 7 322 konut satıldı.

Niğde'de, 2022 yılında 6 459 konut satıldı.

Nevşehir'de, 2022 yılında 4 095 konut satıldı.

Kırşehir'de, 2022 yılında 4 581 konut satıldı.

Krediler (Bin TL)

Tablo 11. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'ndan (BDDK) alınan verilere göre Krediler

Yıl	Şehir	Toplam Nakdi Krediler	Nakdi Krediler	Takipteki Alacaklar	Gayrinakdi Krediler
2021 12.ay	Kırşehir	8.337.153	8.184.624	152.529	1.649.128

Tablo 12. Mevduat (Bin TL)

Yıl	Ay	Şehir	Tasarruf Mevduatı	Tasarruf Mevduatı TL	Tasarruf Mevduatı DTH	Diğer Mevduat	Diğer Mevduat TL	Diğer Mevduat DTH	Toplam Mevduat
2021	12	Kırşehir	6.888.996	2.007.539	4.881.457	1.155.217	413.617	741.600	8.044.213

Tablo 13. Altın Kredileri ve Altın Mevduatı (Bin TL)

Yıl	Ay	Şehir	Altın Kredileri	Altın Mevduatı Gerçek Kişi	Altın Mevduatı Tüzel Kişi	Toplam Altın Mevduatı
2021	12	Kırşehir	12.647	683.487	31.677	715.164

Tablo 14. Banka Şubeleri ve Nüfusa Göre Dağılımı (TL)

Yıl	Ay	Şehir	Yurtiçi Şube Sayısı	Şubeye Düşen Nüfus	Kişi Başı Nakdi Kredi	Kişi Başı Takipteki Alacak	Kişi Başı Tasarruf Mevduatı	Kişi Başı Toplam Mevduat
2021	12	Kırşehir	28	8.680	33.675,76	627,58	28.344,88	33.098,04

Tablo 15. Kırşehir 2021 Ağustos Ayı SGK İşyeri İstatistikleri

İşyeri Büyüklüğü	İşyeri Sayısı	Sigortalı Sayısı
1 Kişi	1.682	1.682
2-3 Kişi	1.225	2.929
4-6 Kişi	638	3.009
7-9 Kişi	221	1.733
10-19 Kişi	250	3.323
20-29 Kişi	69	1.643
30-49 Kişi	62	2.341
50-99 Kişi	30	2.013
100-249 Kişi	16	2.311
250-499 Kişi	5	1.628
500-749 Kişi	3	1.926
750-999 Kişi	0	0
1000+ Kişi	1	3.094
Toplam	4.202	27.632

Kaynak: İŞKUR

Ülkemizde 4a zorunlu sigortalı istihdam eden işyerleri çalışan sayısına göre incelendiğinde 1-9 çalışanı olan işyerlerinin oldukça yoğun olduğu gözlenmiştir. Benzer durum 81 ilimizde gözlenmektedir.

Kırşehir ilinde 2021 Ağustos dönemi SGK verilerine göre zorunlu 4a sigortalı istihdam eden işyeri sayısı 4.202 seviyesindedir. Bu işyerlerinde toplam 27.632 sigortalı istihdam edilmektedir. 1-9 arası çalışanı olan işyerlerinin ilimizdeki oranı yüzde 89,6 düzeyindedir. İlimizde 100 ve üzeri çalışanı olan işyeri sayısı 25 iken bu işyerlerinde toplam 8.959 çalışan istihdam edilmektedir.

Tablo 16. Kırşehir 2021 Yılı Ağustos Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri

Gösterge	Sayı/Tutar
İşyeri Sayısı	4.202
Kamu	197
Özel	4.005
Sigortalı Sayısı	27.632
Kamu	3.904
Özel	23.728
Erkek	21.746
Kadın	5.886

Ortalama Aylık Kazanç	₺ 5.326,3
Kamu	₺ 8.799,2
Özel	₺ 4.744,7
Erkek	₺ 5.359,5
Kadın	₺ 5.198,6

Kaynak: İŞKUR

Kırşehir ilinde 2021 Ağustos ayı itibariyle bildirim yapılmış 4a zorunlu sigortalı sayısı toplam 27.632 kişi iken kadın sigortalı sayısı ise 5.886 düzeyindedir. İlimizde kamuda istihdam edilen 4a zorunlu sigortalı oranı yüzde 14,1 iken özel sektörün payı yüzde 85,9 seviyesindedir. 2021 Ağustos ayı itibariyle Erkek sigortalıların ortalama kazancı ilimizde kadınların kazancından yüksektir.

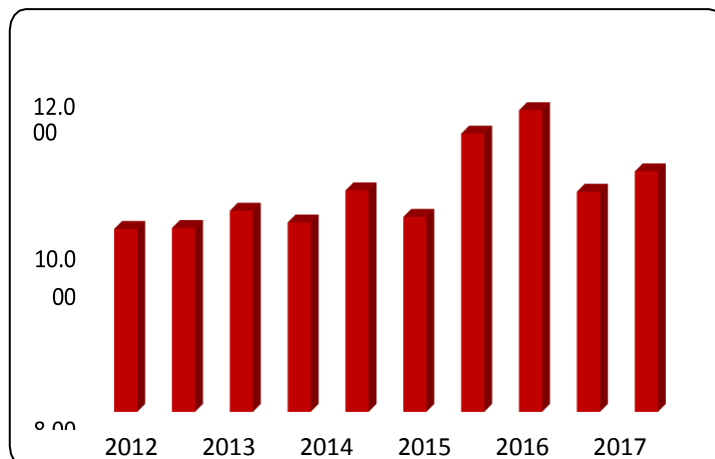
Tablo 17. Kırşehir 2021 yılında (Ocak-Ekim) Açık iş sayısı en yüksek olan meslekler

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	418
Garson (Servis Elemanı)	154
Satış Danışmanı /Uzmanı	153
Forklift Operatörü	84
Şoför-Yük Taşıma	79
Ambar/Depo Görevlisi	68
Kasiyer	62
Temizlik Görevlisi	58
Aşçı	55
Tır-Çekici Şoförü	53

Kaynak: İŞKUR

Kırşehir ilinde 2021 yılı Ocak-Ekim döneminde 2.621 kişilik açık iş ilanı, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 418 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Toplam açık iş sayısı içerisinde bu mesleğin payı yüzde 15,9 seviyesindedir. Bu mesleği Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri takip etmektedir.

Tablo 18. Yıllar İtibariyle İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları

2021 yılı Ekim sonu itibariyle Kırşehir ilindeki kayıtlı işsizlerin sayısı 9.127 iken bu kişilerin içinde kadınların oranı yüzde 58,4; 18-24 yaş arası gençlerin oranı ise yüzde 36,9 seviyesindedir.

Kırşehir ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsiz olduğu mesleklerin başında Temizlik Görevlisi mesleği yer almakta olup bu meslekte Kırşehir ilinde Kuruma kayıtlı 2.475 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleğin ilimizdeki toplam kayıtlı işsizler içerisindeki payı yüzde 27,1 seviyesindedir. Bu mesleği sırasıyla Beden İşçisi (Genel) ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir.

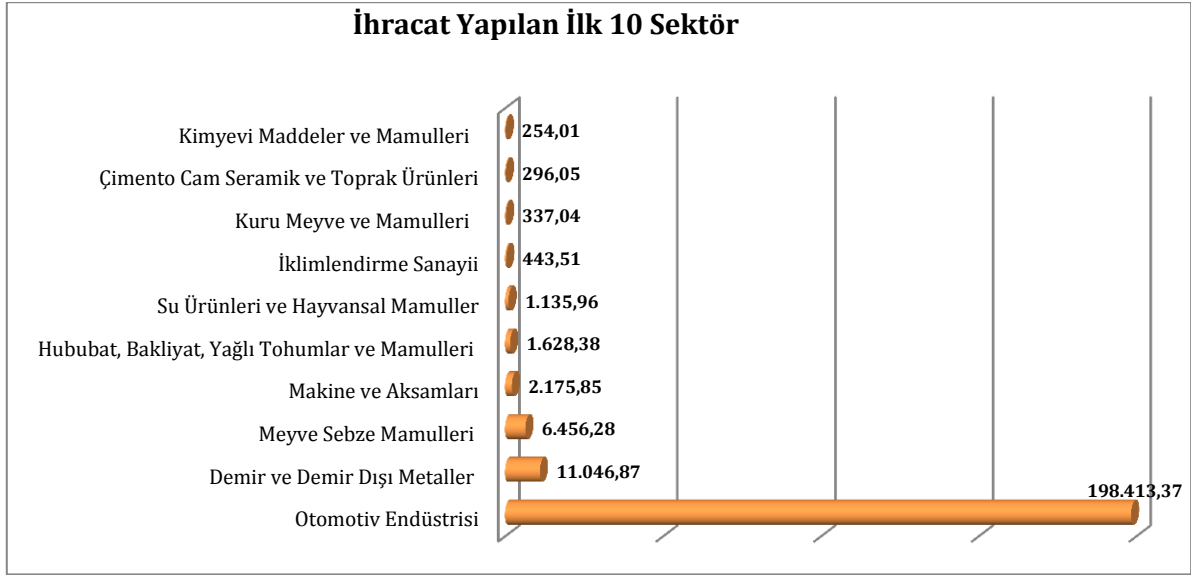
İhracat

Kırşehir ilindeki işletmelerin içerisinde ihracat yapanların oranı yüzde 17,2 düzeyindedir. İmalat sektöründe ihracat yapan işletmelerin oranı yüzde 52 seviyesindedir. İhracat yapan işletme oranı bakımından ikinci sırada ise Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Bu sektörlerde ihracat yapan işletme oranı ilin ortalamasına göre daha yüksek seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 28,3'ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 56,0 ile İmalat ve yüzde 35,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan işletme oranının yüksek olması ilgili sektörlerin nispeten ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Bu çalışma kapsamında işverenlere mal ve hizmet satışlarında E-Ticaret uygulamaları olup olmadığı sorulmuştur. Kırşehir ilinde E-Ticaret uygulamasına sahip işletmelerin oranı yüzde 15,2 seviyesindedir.

Tablo 19. İhracat Yapılan Sektörler

Kırşehir'in ihracat yaptığı ülkelerin başında Almanya, Mısır ve İtalya gelmektedir. En çok ihracat yapılan ülkeler içerisinde tutar bazında Avrupa kıtası en çok ihracatın yapıldığı bölgedir. Kırşehir'in ithalatı da ihracatına paralel şekilde artış göstermiş olup bunun nedeni özellikle tahıl ve canlı hayvan ithalatının artmasındandır. Bunun yanında Lastik ve kauçuk sektörünün ana hammaddelerinin de ithalata bağlı olması bu artışı desteklemektedir.

Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşletmelerin Oranı (%)

Türkiye genelinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 13,6'sı gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Kırşehir ilinde yüzde 24,2 olarak gerçekleşmiştir.

İthalat

Tablo 20. Kırşehir ithalat, 2013-2021 (genel ticaret sistemi), Değer: Bin ABD \$

Yıl	İl kodu	İl adı	Toplam	Ocak	Şubat
2021	40	Kırşehir	51918,706	26673,262	25245,444

	İthalat (2018) (1.000 Dolar)	İthalattaki Payı (%)
Canlı hayvan	67.426	20,92%
Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	64.448	19,99%
Sentetik kauçuk ve plastik hammaddeler	63.389	19,66%
Ana kimyasal maddeler (kimyasal gübre ve azotlu bileşikler hariç)	53.296	16,53%
Başka yerde sınıflandırılmamış tekstil ürünleri	20.564	6,38%
Diğer özel amaçlı makineler	17.662	5,48%
Başka yerde sınıflandırılmamış kimyasal ürünler	14.540	4,51%
İthalatta Öne Çıkan Sektörler Toplamı	301.325	93,47%

Kaynak: TÜİK, 2019

En çok ithalat yapılan ülkenin başında canlı hayvan ithalatının en fazla yapıldığı ülke olan Brezilya gelmektedir. Brezilya'yı lastik ve kauçuk ürün imalatının hammaddesinin olan ürünlerin ithal edildiği Tayland takip etmektedir.

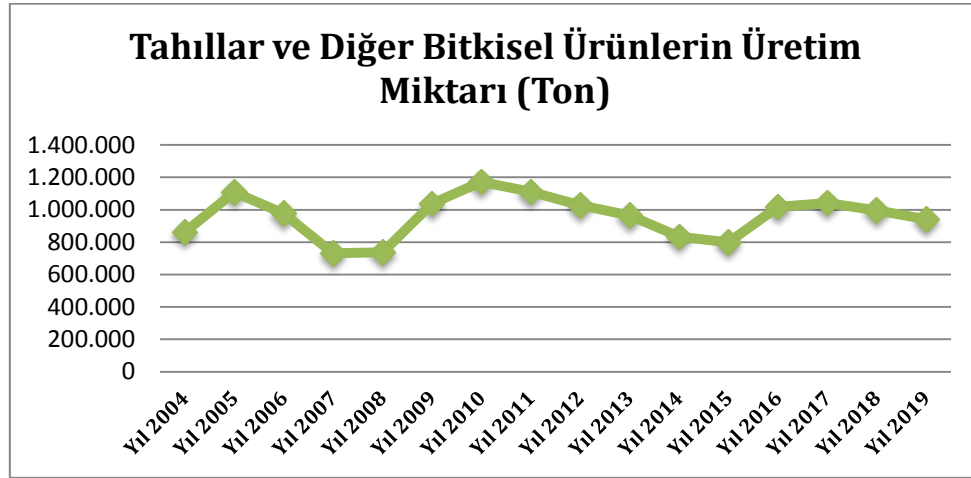
Tarım ve Hayvancılık

Kırşehir, tarımsal üretim anlamında Türkiye'nin en önemli merkezlerinden birisidir. İlimizin bitkisel üretim değeri yıllar itibari ile sürekli artış gösterme eğilimindedir.

Tablo 21. İllere Göre Tarım Alanları

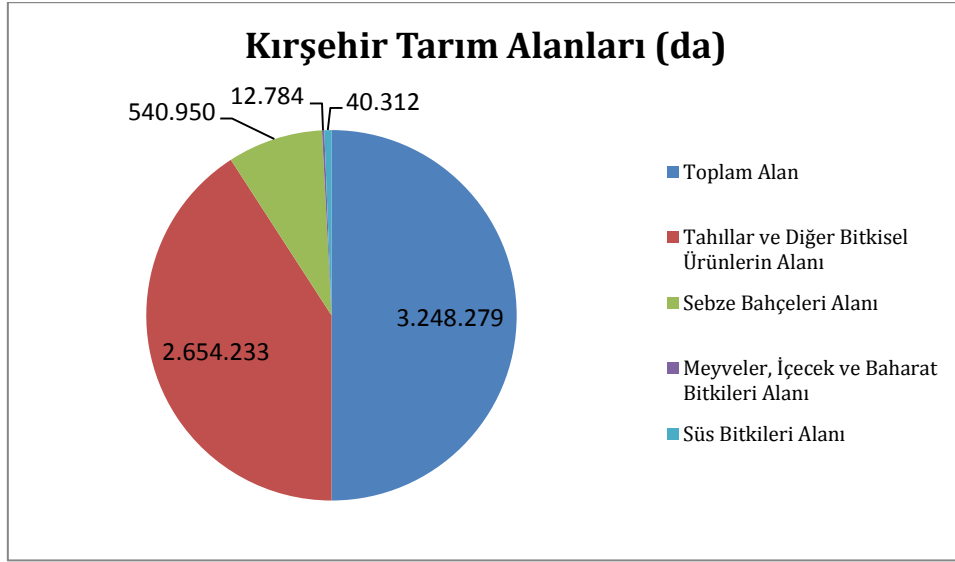
İBBS - SR	Toplam alan Total land	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı Area of cereals and other crop products		Sebze bahçeleri alanı Area of vegetable gardens	Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı Area of fruits, beverage and spices	Süs bitkileri alanı Ornamental plants area
		Ekilen alan Sown area	Nadas Fallow land			
TR Türkiye - Turkey	234 456 798	160 310 275	30 591 619	7 553 346	35 946 916	54 642
TR715 Kırşehir	3.264.408	2 675 006	527 808	13 193	48. 401	-

Tablo 22. Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Üretim Miktarı

Tablo 23. Kırşehir Tarım Alanları

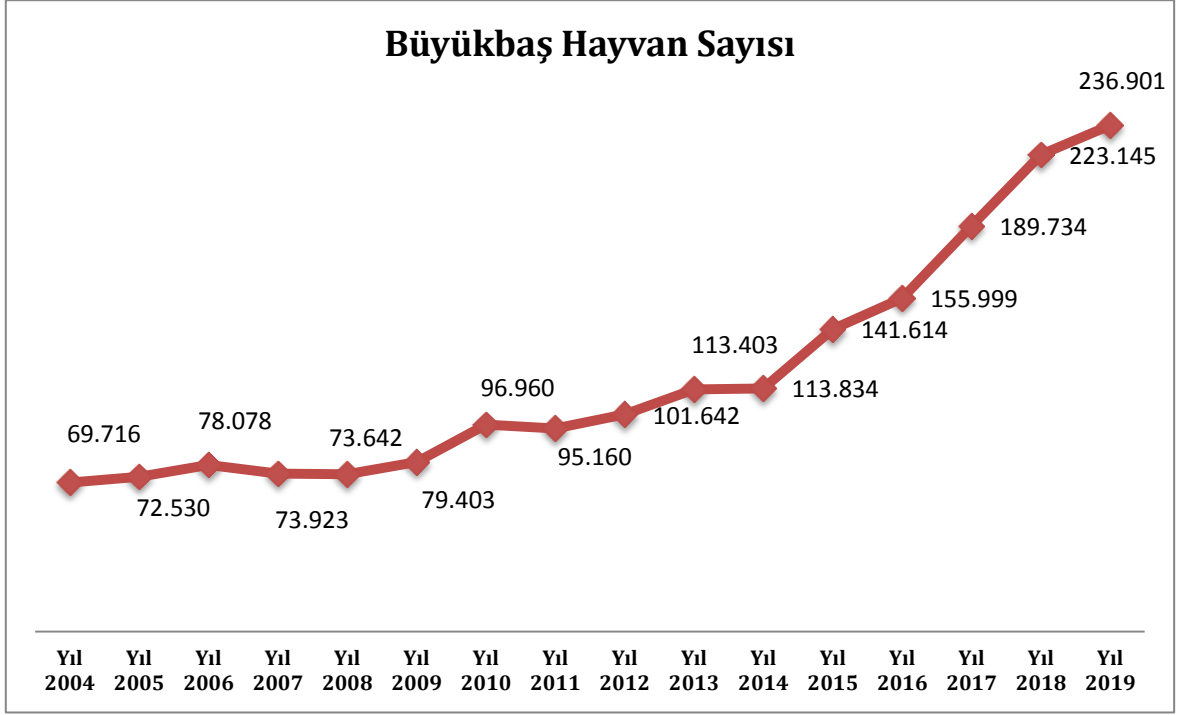
Tablo 24. Tarım alanları, 2020, (Dekar)

Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı

Toplam alan	Ekilen alan	Nadas	Sebze bahçeleri alanı	Meyveler, içecek ve bah.
3275999	2713712	509637	12259	40391

Kırşehir de hayvancılık alanında yaygın olarak büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yapılırken, kanatlı hayvancılık ve balıkçılık yok denecek kadar az düzeyde gerçekleştirilmektedir. Bunun yanında, Akçakent ve Çiçekdağı gibi meşe ormanının olduğu ilçelerde azda miktarda arıcılık yapılmaktadır. Ülke genelinde, büyükbaş varlığında yaşanan dalgalı seyrin, Kırşehir için geçerli olmadığı söylenebilmektedir. Büyükbaş hayvan varlığında, Türkiye’de artış ve azalışlar yaşanmakta iken Kırşehir de ise istikrarlı bir şekilde artış görülmektedir.

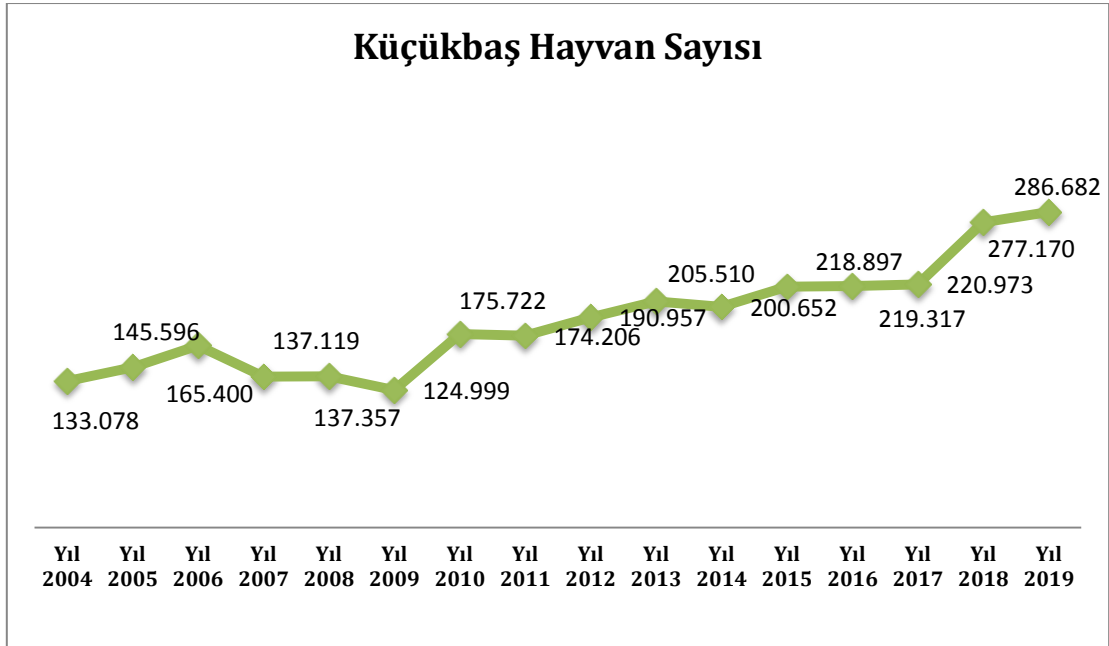
Tablo 25. Büyükbaş Hayvan Sayısı

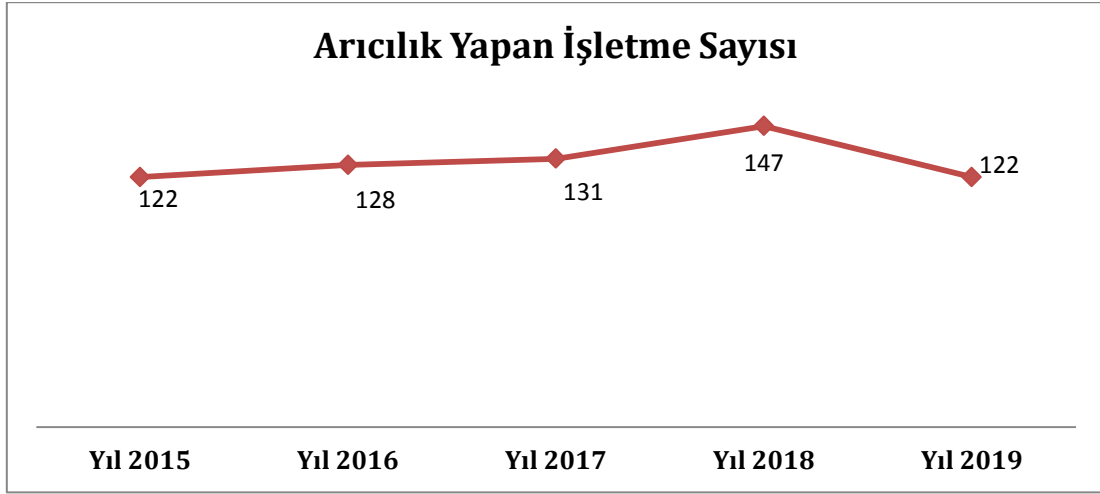
Tablo 65. Büyükbaş hayvan sayısı (baş)

2015	2016	2017	2018	2019	2020
141.614	155.999	189.734	223.145	236.901	239.819

Tablo 26. Küçükbaş Hayvan Sayısı

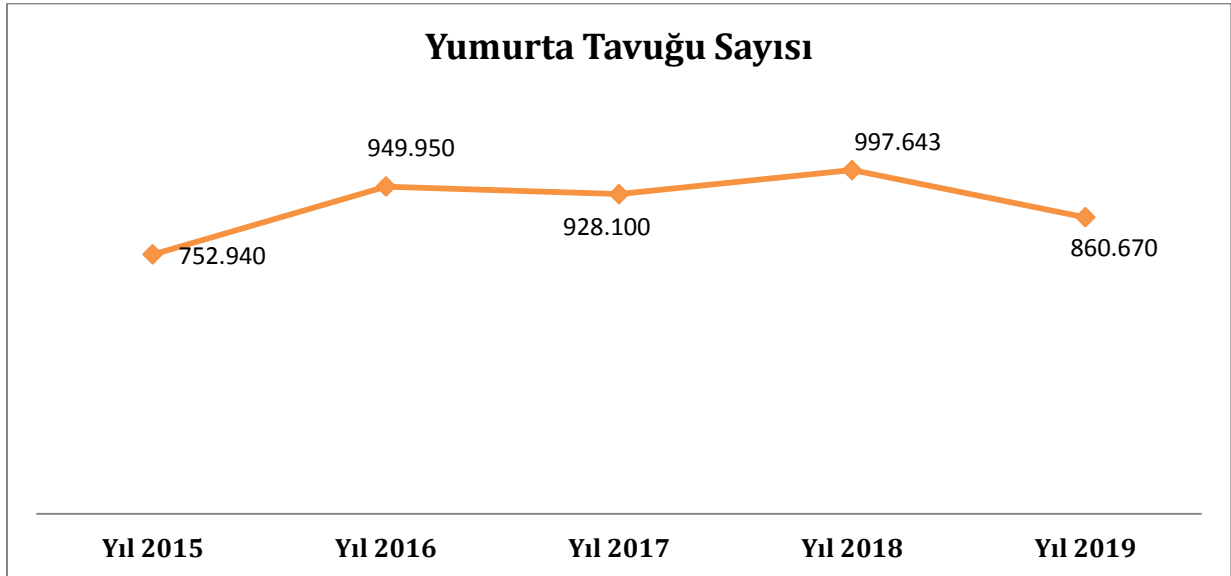
Tablo 27. Arıcılık Yapan İşletme Sayısı

Kaynak: TÜİK, 2020

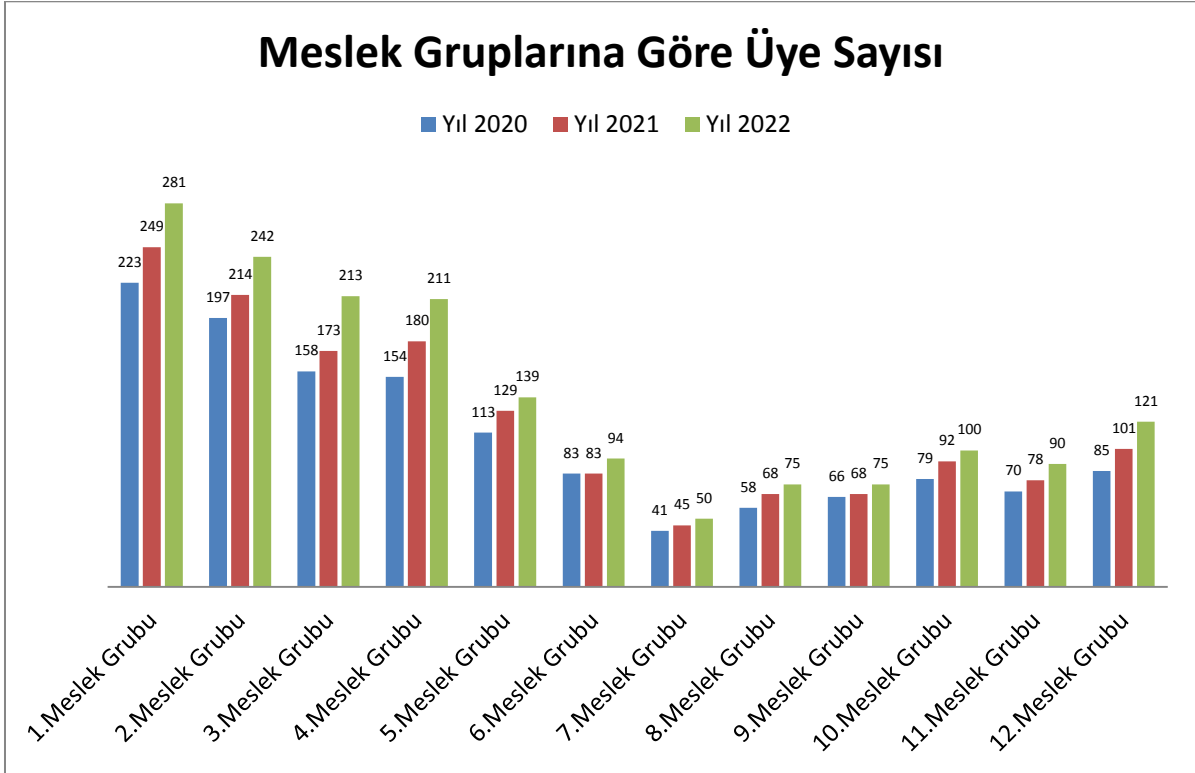
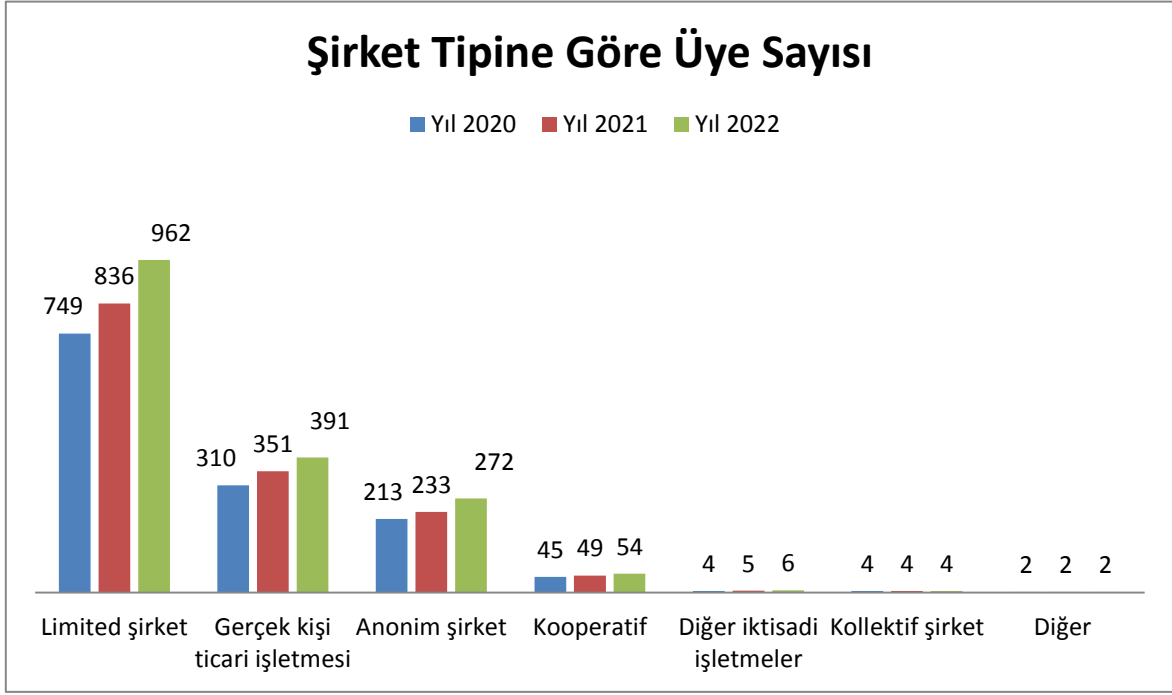
Tablo 28. Yumurta Tavuğu Sayısı

Yumurta Tavuğu Sayısı	
2015	752.940
2016	949.950
2017	928.100
2018	997.643
2019	860.670
2021	853.235

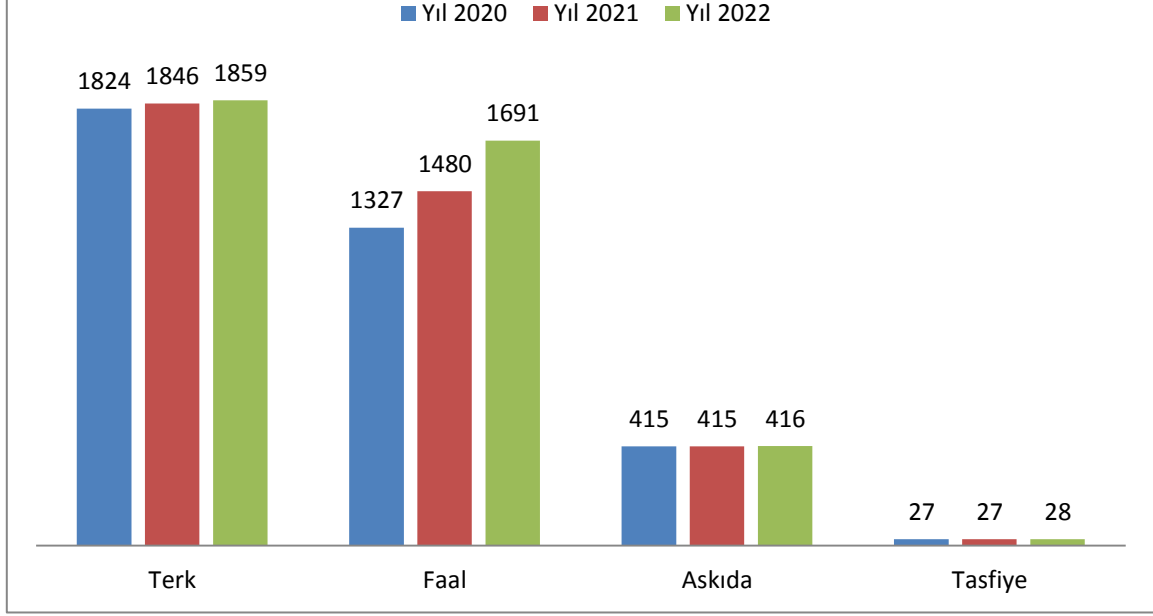

Kaynak: TÜİK, 2020

RAKAMLARLA KIRŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Yıllara Göre Üye Durum Bilgisi

KAYNAKÇA

- ❖ Ahi Evran Üniversitesi
- ❖ Ahiler Kalkınma Ajansı Kırşehir Yatırım Destek Ofisi
- ❖ Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)
- ❖ Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- ❖ Hazine ve Maliye Bakanlığı
- ❖ IMF Ekonomi Görünüm Raporu
- ❖ Kırşehir Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü
- ❖ Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- ❖ Milli Eğitim Bakanlığı
- ❖ Sağlık Bakanlığı
- ❖ Tarım ve Orman Bakanlığı
- ❖ Ticaret Bakanlığı
- ❖ Türkiye Bankalar Birliği Kredi Risk Merkezi
- ❖ Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
- ❖ Türkiye İstatistik Kurumu
- ❖ Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği